

ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

KNOWLEDGE , UNDERSTANDING AND ATTITUDE
TOWARD SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSPHY
OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS
IN CHALEAMPRAKIAD DISTRICT ,
BURIRUM PROVINCE

ภาคนิพนธ์

ของ

จันทรา ปีกกระเไจ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ตุลาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาภาคินิพนธ์ของนางสาวจันทร์ ปีกกระโด เวียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

..... ประธานกรรมการควบคุม
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์)

..... กรรมการควบคุม
(รองศาสตราจารย์ประจัน กะเนวัน)

..... กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ ฉันทะเทียน)

..... กรรมการสอบ
(ดร. นฤมล ธนภุณา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับภาคินิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา คามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ณะองทอง)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ชื่อเรื่อง	ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์	
ผู้วิจัย	จันทรา ปีกกระโด	
กรรมการควบคุม	รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์	ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันตะเทียน	กรรมการ
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา รัฐประศาสนศาสตร์
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์ 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 7 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 291 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามโรงเรียนต่างๆตามสัดส่วน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแบบสอบถามเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกความรู้ความเข้าใจเป็นรายด้าน คือ ด้านความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกาปรับปรุงเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ คือ กระบวนการเรียนการสอนของครู ควรมีเทคนิค วิธีการในการถ่ายทอดความรู้ ให้เข้าใจง่าย สนุกสนาน ไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และควรมีสื่อ การสอนที่หลากหลายและเหมาะสม ควรมีตัวอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และ ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในเรื่องการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

TITLE Knowledge, Understanding Attitude toward Sufficiency Economy of Lower Secondary School Students in Chalermprakrad District, Buriram Province

AUTHOR Chantira Pakkaratho

ADVISORS Associate Professor Prasit Suwannarak Thesis Advisor
 Associate Professor Prachan Kanawan Co- advisor
 Assistant Professor Prakrit Jantakian Co- advisor

DEGREE Master of Public Administration **MAJOR** Public Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2009

ABSTRACT

The purpose of this research was to study understanding and attitude to sufficiency economy Philosophy of early secondary school students in Chaloeprakiat district, Buriram province. The subjects consisted of 291 early secondary school students from 7 schools, determined according to Krejcie & Morgan's processed table and selected by means of simple random sampling method. The research instruments comprised a set of understanding tests of sufficiency economy philosophy and questionnaires which were statistically analyzed by percentage, mean, and standard deviation (S.D.).

The results of the study were found that:

1. Understanding of sufficiency economy philosophy of early secondary school students in Chaloeprakiat district, Buriram province was as a whole at a medium level. In the classification of understanding it indicated that the understanding of the meaning of sufficiency economy philosophy was at a high level, and the understanding of the principle and the application of sufficiency economy philosophy was at a medium level.
2. Attitude to sufficiency economy philosophy of early secondary school students in Chaloeprakiat district, Buriram province was as a whole at a medium level.

ประกาศคุณูปการ

ภาคินพนธ์ฉบับนี้สำเร็จดั่งโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัย ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ประจัน คณะวัน ประธานการควบคุมภาคินพนธ์ รองศาสตราจารย์ ประทีป สุวรรณรักษ์ กรรมการควบคุมภาคินพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประกิจ จันตะเขียน กรรมการควบคุมภาคินพนธ์ ตลอดจนกรรมการสอบภาคินพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อยและขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ เอื้ออำนวยความสะดวกและประสานงานในการจัดทำภาคินพนธ์

ขอขอบพระคุณ ดร.ชงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร อาจารย์ประจำสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ดร.หญิงชาติ ยงค์ อาจารย์ประจำภาควิชา สังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และ อาจารย์ทองจันทร์ หอมเนตร วิทยากรพิเศษจากสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและแก้ไขเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนพนมรุ้ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคอนไม้ไฟ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเฉลิมพระเกียรติ ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 26 (หนองหิน) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกยาง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจริญสุข ผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านถาวร อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารำไพพรรณี เขต 3 ที่ได้ อนุเคราะห์อำนวยความสะดวกในการแจกแบบสอบถาม และขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ได้ ระยะเวลาตอบแบบสอบถามงานวิจัยและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ทองใส ปีกกระไร ไครอบครัวปีกกระไร ไครอบครัว สุคนทร คุณพิทักษ์ มณีเนตร คุณปิยรัตน์ สุขบรรณ ที่ได้ให้การสนับสนุน ส่งเสริมและเป็น กำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากภาคินพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ ของบิดา มารดา บูรพาจารย์ คณะอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้การศึกษอบรมสั่งสอนให้ความรู้ สติปัญญาและคุณธรรมอันเป็นเครื่องชี้นำความสำเร็จในชีวิต

จันทร์ภา ปีกกระไร

3. The suggestions of sufficiency economy philosophy of early secondary school students in Chaloeprakiat district, Buriram province were that teachers' instructional methods should be the techniques that were easy to understand and were fun and interesting. In addition, there should be various and appropriate teaching materials and teaching and learning activities that could be usefully and obviously illustrated. Teachers should have a good knowledge of sufficiency economy philosophy and they should be a good idol of living life according to sufficiency economy philosophy.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
Buriram Rajabhat University

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ	7
แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ	17
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	71
ความมุ่งหมายของการวิจัย	71
วิธีดำเนินการวิจัย	71
สรุปผลการวิจัย	72
อภิปรายผล	73
ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	85
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ..	86
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดสอบเครื่องมือการวิจัย	90
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม	92
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	100
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบและแบบสอบถาม	110
ประวัติย่อของผู้วิจัย	113

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	43
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	50
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	51
4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับชั้น	51
5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามแหล่งให้ความรู้	52
6	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง	53
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โดยภาพรวม	54
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน	55
9	ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนด้านความหมายเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมและรายข้อ.....	56
10	ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมและรายข้อ.....	57
11	ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ โดยภาพรวมและรายข้อ	58
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนจำแนกตามเพศ	62
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนจำแนกตามอายุ	63
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษา	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนจำแนกตามแหล่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ..	65
16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง ..	67
17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โดยภาพรวม ..	69
18 ร้อยละของปัญหาและข้อเสนอแนะ ..	70
25 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบ ..	112

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ชั้นพฤติกรรมการเกิดเจตคติ	23
2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	35

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคความเจริญก้าวหน้าของกระแสโลกาภิวัตน์ โลกกว้างไกลไร้พรมแดน โลกแห่งข้อมูลข่าวสาร ทำให้แบบแผนการดำเนินชีวิตของคนบนโลกเต็มไปด้วยการปรุงแต่ง แข่งขัน แข่งชิง เข้ามาเป็นตัวแปรสำคัญในการดำเนินชีวิต ทำให้สังคมในโลกเป็นสังคมที่หลงทิศ ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์อย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ส่งผลให้สังคมไทยมีความอ่อนแอลง ประชาชนของประเทศขาดคุณภาพ ให้ความสำคัญกับระบบทุนนิยม วัตถุนิยม มากกว่าคุณค่าของจิตใจ ปัญหาดังกล่าวนับวันจะทวีความรุนแรงและเห็นเด่นชัดมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชนไทย เพราะเด็กและเยาวชนเป็นวัยที่มีภาวะอารมณ์แปรปรวนสูง วุฒิภาวะยังไม่สมบูรณ์ มีความสับสนในการวางบทบาทของตนเองในสังคม ขาดทักษะและประสบการณ์ในการเลือกรับสิ่งดีหรือไม่ดี ขาดภูมิคุ้มกันทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคม และวุฒิภาวะทางอารมณ์ จึงมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตามมา เช่นการมีวิถีชีวิตที่ยึดวัตถุนิยมเป็นตัวตั้ง เช่น การบริโภค วัตถุนิยมเกินตัว ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ใช้เงินเกินตัว ยึดติดกับสินค้ายี่ห้อดัง แต่งตัวไม่เหมาะสม ความแพ้อัน เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัย การสำรวจพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนไทยที่สังคมไทยควรรับรู้ ในเดือน มีนาคม 2550 พบว่าเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ การใช้สินค้าฟุ่มเฟือยยึดติดค่านิยม โดยเฉพาะต่างประเทศ ร้อยละ 25.21 การแต่งตัวไปเปลือย ไม่ถูกกาลเทศะ ร้อยละ 24.83 การมั่ววอบายมุขประเภทต่างๆและติดเกม ร้อยละ 20.05 มีอิสระความคิดกล้าคิดกล้าแสดงออกมากเกินไปร้อยละ 15.49 และก้าวร้าว ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ขาดสัมมาคารวะ ร้อยละ 14.43 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 2)

จากปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนไทย ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยที่กำลังศึกษา กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีภารกิจหลักในการจัดการศึกษา ได้เล็งเห็นแนวทางแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่หลั่งไหลเข้ามาจนส่งผลให้เด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือการน้อมนำพระราชดำรัส ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่เด็กไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างรู้เท่าทัน นำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมเพื่อ สร้าง “ภูมิคุ้มกัน” ชีวิตตนเอง สังคม และการมีชีวิตที่ดีในโลกไร้พรมแดน (สุเมธ คันดิเวชกุล.2541 :2) จึงได้มีแนวคิดในการปลูกฝัง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับเด็กโดยนำหลักหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดเป็นหลักสูตรการเรียนการสอน ในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้โรงเรียนจัดหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงแบบบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียน ในทุกด้าน เน้นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังวิธีการคิด และการปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ใช้คุณธรรมนำความรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคนให้ก้าวหน้าไปพร้อมความสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมได้อย่างมั่นคง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 3)

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานให้แก่ประชาชนชาวไทย เพื่อใช้แนวทางการดำรงชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ พอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆมาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และในขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร ความมีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากภายนอกได้เป็นอย่างดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 23-24)

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ นับว่าเป็นการชี้แนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อใช้เป็นแนวทางปรับตัวให้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ถ้าเด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ก็สามารถน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม สร้างภูมิคุ้มกันให้ชีวิตตนเอง สังคม และการมีชีวิตที่ดีพร้อมรับกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สำหรับการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองได้เป็นอย่างดีเด็กและเยาวชนต้องมีเจตคติที่ดีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วย

โรงเรียนในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 7 โรงเรียน มีจำนวน 1176 คน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและสอบถามจากครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียน พบว่านักเรียนในวัยนี้ มีปัญหาและพฤติกรรมไม่

ทั้งประสงค์ในลักษณะเดียวกัน เช่น การใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยเกินตัว การแต่งตัวไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ การใช้สินค้าฟุ่มเฟือย ตามกระแสนิยม เช่น โทรศัพท์มือถือ ใช้สินค้ายี่ห้อดังเกินฐานะตนเอง ดิฉันเกม ทั้งๆที่ทางโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปลูกฝัง จัดการเรียนการสอน และให้ความรู้ในรูปแบบต่างๆ แต่นักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ดังที่กล่าวมา จึงทำให้ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนมีความประสงค์ที่จะศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและเจตคติของนักเรียนที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ว่าเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่นักเรียนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ นักเรียนมีภูมิคุ้มกันในทุกๆด้านของชีวิต และมีชีวิตที่สมดุลยั่งยืนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์
2. ทำให้ทราบเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์
3. เป็นสารสนเทศสำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา นำไปพัฒนาส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตสมดุลและยั่งยืนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ได้ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้
 - 1.1 ความรู้ความเข้าใจและเจตคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 ด้าน

1.1.1 ความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.2 หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.3 การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุับุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 7 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 1,176 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 คน จากนั้นทำการสุ่มให้กระจายไปตามโรงเรียนต่างๆตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจและเจตคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ให้คำนิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความทรงจำในเรื่องราว ข้อเท็จจริงรายละเอียดต่างๆ และความสามารถในการนำความรู้ที่เก็บรวบรวมมาใช้คิดแปลง อธิบายเปรียบเทียบในเรื่องนั้นๆ ได้อย่างมีเหตุผล และความรู้ความเข้าใจเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและรวมถึงการนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ตามขั้นตอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ใน 3 ด้าน

2.1 ความหมายหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวัง

2.2 **หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** หมายถึง เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงชีวิตและปฏิบัติตน ซึ่งประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ 2 เงื่อนไข ความพอประมาณ คือความไม่โตไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป เื่ออาหารไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความมีเหตุผลคือการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงจะต้องเป็น ไปอย่างมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะต้องประกอบด้วย 2 เงื่อนไข คือ การมีความรู้ คือ ความรอบรู้ที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะนำความรู้นั้นมาพิจารณาเชื่อมโยงเป็นแนวทางในการปฏิบัติและ และการมีคุณธรรม คือ คุณสมบัติของบุคคลที่ต้องมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

2.3 **การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต** หมายถึง การพึ่งตนเองเป็นหลัก การทำอะไรอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รอบคอบ ระวังระวัง พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร ความสมเหตุสมผล และการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การสร้างตามคติให้เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความสมดุลในแต่ละส่วนแต่ละระดับ ครอบคลุมทั้งทางด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจ

3. **เจตคติ** หมายถึง องค์ประกอบทางจิตอย่างหนึ่งในการแสดงพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็นของบุคคล ที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ ประสบการณ์ องค์ความรู้ และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ซึ่งเป็นปฏิริยาทางจิตใจอย่างหนึ่งที่พร้อมจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมา

4. **เจตคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึก ที่มีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 3 ด้าน คือ ความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

5. **นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น** หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 7 โรงเรียน ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

6. **พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์** หมายถึง การใช้ยาอย่างฟุ่มเฟือยเกินตัว การแต่งตัวไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ การใช้สินค้าฟุ่มเฟือย ตามกระแสนิยม เช่น โทรศัพท์มือถือ ใช้สินค้ายี่ห้อดัง คีลเกม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 7 โรงเรียน ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
 - 1.1 ความหมายของความรู้
 - 1.2 ความหมายของการเข้าใจ
 - 1.3 ความหมายความรู้ความเข้าใจ
 - 1.4 การวัดความรู้ความเข้าใจและมาตรฐานที่ใช้ในการวัด
2. แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ
 - 2.1 ความหมายของเจตคติ
 - 2.2 องค์ประกอบของเจตคติ
 - 2.3 การเกิดเจตคติ
 - 2.4 ลักษณะของเจตคติ
 - 2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติกับพฤติกรรมการปฏิบัติ
 - 2.6 เครื่องมือวัดเจตคติและการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ
3. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.2 หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.3 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

ความรู้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของมนุษย์ ความรู้เป็นการระลึกได้ในเรื่องราวต่างๆของมนุษย์ ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า สังเกต แล้วรวบรวมเป็นความจำเก็บสะสมไว้ แล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่ระลึกได้ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ดังนี้

1. ความหมายของความรู้

ความรู้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ทุกคน ซึ่งเกิดจากการ ได้ยิน ได้ฟัง หรือ ประสบการณ์ที่ได้รับมา แล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ มีผู้สนใจได้ทำการศึกษาและให้ความหมายของความรู้ ไว้หลายท่านดังนี้

กิริติ ยศยิ่งยง (2549 : 4) ได้ให้ความหมายของความรู้ คือ เป็นความคิดของแต่ละบุคคลที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์จนเกิดความเข้าใจ และนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆจนได้รับการยอมรับโดยคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งของสังคม

ปรัชญ์ชัย โจษายุทธกิจ (2546 : 6) ได้กล่าวว่า ความรู้เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และ โครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษาและการค้นหา หรือเป็นความรู้ที่เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของ หรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกตหรือจากรายงาน ความรู้ที่แท้จริงเหล่านี้ต้องชัดเจนและต้องอาศัยเวลา

ประภาเทัญ สุวรรณ (อ้างถึงในอักษร สวัสดิ์. 2542 : 26) ได้ให้คำอธิบายว่า ความรู้ เป็นพฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนรู้เพียงแต่เกิดความจำได้ โดยอาจจะเป็นการนึกได้หรือโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ โครงสร้างและวิธีแก้ไข ปัญหา ส่วนความเข้าใจอาจแสดงออกมาในรูปของทักษะด้าน “การแปล” ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการเขียนบรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้นๆ โดยใช้คำพูดของตนเอง และ “การให้ความหมาย” ที่แสดงออกมาในรูปของความคิดเห็นและข้อสรุป รวมถึงความสามารถในการ “คาดคะเน” หรือการคาดหมายว่าจะเกิดอะไรขึ้น

สมโภชน์ ศรีธาศักดิ์ (2541 : 4) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และ โครงสร้างที่เกิดจากการศึกษา หรือ ค้นหา หรือเป็นความรู้เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของ หรือบุคคลที่ได้จากการสังเกต ประสบการณ์ หรือจากรายงาน การรับรู้ข้อเท็จจริงต่างๆเหล่านี้ ต้องชัดเจนและเวลา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช (2540 :42) ได้ให้ความหมายของคำว่าความรู้ ดังนี้
 ความรู้เป็นการรับรู้ จำ และเข้าใจในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆที่เกิดจากประสบการณ์
 และทัศนคติ ประกอบขึ้นจากความรู้ต่างๆที่เคยได้เรียนมาเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งนั้นๆกับความรู้ที่มีอยู่
 ความรู้ เป็นความจำในระดับหนึ่งของพฤติกรรมด้านพุทธรณีสัถย์ ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมด้าน
 การเรียนรู้ ความจำ ความคิดเห็นต่างๆ ซึ่งระดับพฤติกรรมด้านพุทธรณีสัถย์ต่างกัน

มนต์ชัย วรพันธ์ (2538 : 10) ได้สรุปความหมายของความรู้ไว้ว่า ความรู้หมายถึง
 การแสดงออกด้านความจำได้ หรือ ระลึกได้ในข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ ข้อมูลต่างๆโดยที่มนุษย์สามารถ
 จดจำและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่เรียกเอาสิ่งที่จำได้ออกมาให้ปรากฏให้สังเกตได้ วัดได้รวมทั้ง
 สามารถถ่ายทอดให้บุคคลอื่นทราบได้

ไพศาล หวังวานิช (2526 : 96) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้หมายถึง บรรดาข้อเท็จจริงหรือ
 รายละเอียดของเรื่องราว การกระทำ อันเป็นประสบการณ์ของบุคคล ซึ่งสะสมและสืบต่อกันต่อไป

วิตคอมและนอร์แมน (Wikstrom and Norman.1994 : 9) ได้กล่าวถึง The Modern American
 Dictionary ว่า ได้ให้คำจำกัดความของความรู้ (Knowledge) ที่แตกต่างกัน 3 ลักษณะดังนี้

- 1.1 ความรู้ คือ ความคุ้นเคยกับข้อเท็จจริง (Facts) ความจริง (Truths) คือ หลักการทั่วไป
- 1.2 ความรู้ คือ (Know) หรือ อาจจะรู้ (May be Know)
- 1.3 ความรู้ คือ จิตสำนึก ความสนใจ (Awareness)

กู๊ด (Good. 1973 :781)ให้ความหมายว่า ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ รายละเอียด
 ต่างๆที่มนุษย์ได้รับและเก็บรวบรวมสะสมไว้เพื่อสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

จากคำจำกัดความที่มีผู้กล่าวไว้ในเบื้องต้น สามารถสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึงข้อเท็จจริง
 กฎเกณฑ์ และรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำต่าง ๆ ที่บุคคลได้ประสบมาและเก็บสะสมไว้
 เป็นความจำที่สามารถถ่ายทอดต่อ ๆ ไปได้และสามารถวัดความรู้ได้โดยการระลึกถึงเรื่องเหล่านั้นแล้ว
 แสดงออกมา

2. ความหมายของความเข้าใจ

ความเข้าใจ เป็นความสามารถสูงกว่าความรู้ เนื่องจากบุคคลที่เข้าใจ สามารถนำความรู้ไปใช้ให้
 เหมาะสมกับพฤติกรรมต่างๆ โดยสามารถวิเคราะห์และประเมินได้ ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมาย
 ของความเข้าใจไว้หลายท่านดังนี้

อังคณา อ่างทอง (2545 : 2) ให้ความหมาย ความเข้าใจเป็นความสามารถที่สูงกว่าความรู้ เนื่องจากบุคคลที่เข้าใจ สามารถนำความรู้ไปให้เหมาะสมกับพฤติกรรม ซึ่งสามารถวิเคราะห์และประเมินได้

จักรกริช ใจดี (2542 : 8-9) ได้ให้ความหมายของความเข้าใจ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความหมายของสิ่งที่เรียนรู้โดยไม่จำเป็นต้องนำไปสัมพันธ์กับสิ่งอื่นๆ โดยแยกความเข้าใจออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การแปลความ คือ ความสามารถในการจับใจความให้ถูกต้องกับสิ่งที่สื่อความหมายหรือความสามารถในการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง หรือจากการสื่อสารรูปแบบหนึ่งไปสู่อีกรูปแบบหนึ่ง

2. การตีความ คือ ความสามารถในการอธิบาย หรือแปลความหมายหลายๆอันมาเรียบเรียง โดยทำการจัดระเบียบ สรุปยอดเป็นเนื้อความใหม่ โดยยึดเป็นเนื้อความเดิมเป็นหลักไม่ต้องอาศัยหลักเกณฑ์อื่นใดมาใช้

3. การขยายความ คือ ความสามารถที่ขยายเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับรู้มาให้มากขึ้น หรือเป็นความสามารถในการทำนาย หรือคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าได้อย่างดี โดยอาศัยข้อมูลอ้างอิงหรือแนวโน้มที่เกินเลยจากข้อมูล

สมคิด รัตนวงศ์ไชย (2541 : 11) ให้ความหมายของความเข้าใจว่า หมายถึง ความสามารถในการคิดแปลแล้วแปลย่อและย้อนย่อรวมกัน จึงประกอบด้วย การแปลความ การตีความ การขยายความ

สุวัฒน์ นิยมคำ (2531 : 105) ได้ให้ความหมายความเข้าใจ หมายถึง การนำความรู้ความจำที่เราน้อมใจไปสื่อความหรืออธิบายให้คนอื่นเข้าใจในรูปแบบต่างๆกันด้วยความคิดของตนเอง โดยคงความหมายเดิมไว้ทุกประการ

สรุป ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาและจากประสบการณ์ของแต่ละคน มาคิดแปล ให้เหมาะสมสำหรับนำไปใช้กับพฤติกรรมต่างๆโดยสามารถวิเคราะห์ ประเมินได้

3. ความหมายของความรู้ความเข้าใจ

นักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของคำว่า “ ความรู้ความเข้าใจ ” ไว้หลากหลาย เพราะแต่ละท่านอาจมีภูมิหลังต่างกัน ซึ่งแต่ท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ประนอม พัทธพันธ์ (2544 : 51-57) อธิบายไว้ ความรู้ ความเข้าใจ หมายถึง ความทรงจำเป็นเรื่องราวข้อเท็จจริง รายละเอียดต่างๆและความสามารถนำความรู้ที่เพิ่มมารวบรวมมาใช้คิดแปลอธิบาย

เปรียบเทียบในเรื่องนั้นๆ ได้อย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ความรู้ความเข้าใจเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโดยตรงและ รวมถึงการนำความรู้ความเข้าใจนั้น ไปใช้ในสถานการณ์จริงๆ ได้ตามขั้นตอนทักษะต่างๆ ได้ตาม ขั้นตอนทางสมอง 6 ขั้น คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินผล ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

ภพ เลาหไพบลย์ (2537 : 297) ได้ให้ความหมายความรู้ ความเข้าใจ หมายถึงพฤติกรรมที่สามารถระลึกถึงสิ่งที่เคยอ่านหรือ ได้เรียนมาอย่างตรงไปตรงมา และสามารถระบุหรือบ่งชี้ความรู้ เมื่อปรากฏอยู่ในรูปแบบ หรือแปลความรู้จากสัญลักษณ์หนึ่งไปสู่อีกสัญลักษณ์หนึ่ง

บลูม (Bloom, 1956 : 65-197) ให้ความหมายของความรู้ความเข้าใจไว้ว่า ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมและสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งเน้นการจำไม่ว่าจะเป็นการระลึกถึงหรือระลึกได้ก็ตาม เป็น สถานการณ์ที่เกิดขึ้นอันสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ โดยเริ่มต้นจากการรวบรวมสาระต่างๆ เหล่านั้น จนกระทั่งพัฒนาไปสู่ขั้นที่มีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้นไป ความรู้ อาจแบ่งออกเป็นความรู้เฉพาะสิ่ง ความรู้ในเรื่องระเบียบการและความรู้เรื่องสากล เป็นต้น ส่วนความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถ ทางปัญญาและทักษะ ซึ่งการที่บุคคลจะมีความเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะต้องมียอดประกอบ 3 ประการ ได้แก่

1. ความสามารถที่จะให้ความหมายของคำ (การแปล)
2. ความสามารถในการเข้าใจความหมายของการคิด (การตีความ)
3. ความสามารถในการคาดคะเนถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้จากการกระทำ (การประเมินค่า)

นอกจากนั้น บลูม ได้ทำการศึกษาและจำแนกพฤติกรรมด้านความรู้ออกเป็น 6 ระดับ โดย เรียงตามลำดับขั้นความสามารถจากต่ำไปสูง ดังนี้

1. ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการจำหรือรู้สึกได้ แต่ไม่ใช่การใช้ความเข้าใจไป ตีความหมายในเรื่องนั้น ๆ แบ่งออกเป็น ความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่องซึ่งเป็นข้อเท็จจริง วิธีดำเนินงาน แนวคิด ทฤษฎี โครงสร้าง และหลักการ
2. ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ ได้ ทั้งในด้าน ภาษา รหัส สัญลักษณ์ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม แบ่งเป็นการแปลความ การตีความ การขยายความ
3. การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถนำเอาสิ่งที่ได้ประสมมา เช่น แนวคิด ทฤษฎี ต่าง ๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ หรือนำไปใช้แก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

4. การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราว ออกเป็นส่วนประกอบย่อย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบส่วนย่อย และหลักการ หรือทฤษฎี เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ

5. การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการนำเอาเรื่องราว หรือส่วนประกอบย่อยมาเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยมีการคิดแปลง วิเคราะห์ สร้างสรรค์ ปรับปรุงของเก่าให้มีคุณค่าขึ้น

6. การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถในการพิจารณา ตัดสินคุณค่าของความคิดอย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นการตัดสินว่าอะไรดีไม่ดียังไร ใช้หลักเกณฑ์เชื่อถือได้โดยอาศัยข้อเท็จจริงภายในและภายนอก

คอปเปอร์ (Klopper, 1971 : 12) ให้ความหมายความรู้และความเข้าใจ หมายถึง การระบุนความรู้เกี่ยวกับความจริง ศัพท์และนิยาม ความคิดรวบยอด ข้อตกลง เทคนิค หลักการ กฎ ทฤษฎีต่างๆและความสามารถจำแนกความรู้ได้เมื่อปรากฏอยู่ในรูปใหม่ หรือแปลความรู้จากสัญลักษณ์หนึ่งไปสู่อีกสัญลักษณ์หนึ่ง

วิกตอร์เรีย (Victoria, 1989 : 1251) ความรู้ ความเข้าใจ หมายถึง การรับรู้ในสิ่งที่ได้มาจากการศึกษาและสิ่งแวดล้อมในสังคม เมื่อมีแหล่งให้ความรู้ แหล่งข่าว การรับรู้และความเข้าใจเหมือนกันหรือแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับบุคคลและแหล่งความรู้ที่ได้รับมา

นักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของคำว่า ความรู้ความเข้าใจ โดยสรุปความหมายได้ว่า ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการจำและเข้าใจรายละเอียดของข้อมูลต่างๆที่บุคคลได้สะสมไว้และถ่ายทอดต่อกันมาตลอดจนสามารถที่จะสื่อความหมาย แปลความ ตีความ ขยายความ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ หลังจากที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆแล้ว

4. การวัดความรู้และความเข้าใจและมาตรฐานที่ใช้ในการวัด

การวัดความรู้เป็นการวัดความสามารถในการระลึกเรื่องราวข้อเท็จจริง หรือประสบการณ์ต่างๆที่ได้รับมา โดยใช้มาตรวัดต่างๆ มาตรวจสอบความรู้ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงการวัดความรู้และมาตรฐานที่ใช้ในการวัดไว้ดังนี้ คือ

4.1 การวัดความรู้ความเข้าใจ

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง เครื่องมือวิธีการวัดความรู้ความเข้าใจต่างกันออกไป เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่หลากหลาย จึงขอนำเอาแนวคิดของนักวิชาการเหล่านั้นมากล่าวดังนี้

จ่านง พรายเข้มแข (2535 : 24-29) กล่าวว่า การวัดความรู้ความเข้าใจนั้นส่วนมากนิยมใช้แบบทดสอบ ซึ่งแบบทดสอบนี้เป็นเครื่องมือประเภทข้อเขียนที่นิยมใช้กันทั่วไป แบ่งออกเป็น 2 ชนิด

1. แบบอัตนัย หรือแบบความเรียง โดยให้เขียนตอบเป็นข้อความสั้น ๆ ไม่เกิน 1-2 บรรทัด หรือเป็นข้อ ๆ ตามความเหมาะสม

2. แบบปรนัย แบ่งเป็น

2.1 แบบเติมคำ หรือเติมข้อความให้สมบูรณ์ แบบทดสอบนี้เป็นการวัดความสามารถในการหาคำ หรือข้อความมาเติมลงในช่องว่างของประโยคที่กำหนดให้ถูกต้องแม่นยำ โดยไม่มีคำตอบใด ชี้นำมาก่อน

2.2 แบบถูก-ผิด แบบทดสอบนี้วัดความสามารถในการพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ว่าถูก หรือผิด ใช่หรือไม่ใช่ จากความสามารถที่เรียนรู้มาแล้ว โดยจะเป็นการวัดความจำและความคิด ในการออกแบบทดสอบควรต้องพิจารณาถึงข้อความจะต้องชัดเจน ถูกหรือผิดเพียงเรื่องเดียว ตัวยกกระทัดรัด ได้ใจความ และไม่ควรใช้คำปฏิเสธซ้อน

2.3 แบบจับคู่ แบบทดสอบนี้เป็นลักษณะการวางข้อเท็จจริง เงื่อนไข คำ ตัวเลข หรือสัญลักษณ์ ไว้ 2 ด้านขนานกัน เป็นแถวตั้ง 2 แถว แล้วให้อ่านคู่ข้อเท็จจริงในแถวตั้งด้านหนึ่งว่ามีความเกี่ยวข้องกับ จับคู่ได้พอดีกับข้อเท็จจริงในอีกแถวตั้งหนึ่ง โดยทั่วไปจะกำหนดให้ตัวเลือกในแถวตั้งด้านหนึ่งน้อยกว่าอีกด้านหนึ่ง เพื่อให้ได้ใช้ความสามารถในการจับคู่มากขึ้น

2.4 แบบเลือกตอบ ข้อสอบแบบนี้เป็นข้อสอบที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถวัดได้ครอบคลุมจุดประสงค์และตรวจให้คะแนนได้แน่นอน ลักษณะของข้อสอบประกอบด้วยส่วนข้อคำถาม และตัวเลือก โดยตัวเลือกจะมีตัวเลือกที่เป็นตัวถูก และตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ผู้เขียนข้อสอบต้องมีความรู้ในวิชานั้นอย่างลึกซึ้ง และรู้วิธีการเขียนข้อสอบ โดยมีข้อควรพิจารณา คือ ในส่วนข้อคำถามต้องชัดเจน เพียงหนึ่งเรื่อง ภาษาที่ใช้กระทัดรัดเหมาะสมกับระดับของผู้สอบ ไม่ใช่คำปฏิเสธหรือปฏิเสธซ้อนกัน และไม่ควรถามคำถามแบบท่องจำ และในส่วนตัวเลือกควรมีคำตอบถูกเพียงคำตอบเดียวที่มีความกระทัดรัด ไม่ชี้นำหรือแนะคำตอบ มีความเป็นอิสระจากกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเรียงตามลำดับความปริมาณหรือตัวเลข ตัวลวงต้องมีความเป็นไปได้และกำหนดจำนวนตัวเลือก 4 หรือ 5 ตัวเลือก

ไพศาล หวังพานิช(2526 : 96 – 104) การวัดความรู้เป็นการวัดความสามารถในการระลึก เรื่องราวข้อเท็จจริง หรือประสบการณ์ต่าง ๆ หรือเป็นการวัดการระลึกประสบการณ์เดิมที่บุคคลได้รับ คำสอน การบอกกล่าว การฝึกฝนของผู้สอน รวมทั้งจากคำร่าจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ด้วยคำถามวัดความรู้ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. ตามความรู้ในเนื้อเรื่อง เป็นการถามรายละเอียดของเนื้อหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของเรื่องราวทั้งหลาย ประกอบด้วยคำถามประเภทต่าง ๆ เช่น คัพท์ นิยม กฎ ความจริง หรือรายละเอียดของเนื้อหาต่าง ๆ

2. ตามความรู้ในวิธีการดำเนินการ เป็นการถามวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ตามแบบแผน ประเพณี ขั้นตอนของการปฏิบัติงานทั้งหลาย เช่นตามระเบียบแบบแผน ลำดับขั้น แนวโน้มการจัดประเภทและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ

3. ตามความรู้รวบยอด เป็นการถามความสามารถในการจดจำข้อสรุป หรือหลักการของเรื่องที่เกิดจากการผสมผสานหาลักษณะร่วม เพื่อรวบรวมและย่อลงมาเป็นหลัก หรือหัวใจของเนื้อหานั้น

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540 : 97) ได้กล่าวว่า เครื่องมือสำหรับวัดความรู้ มีหลายชนิดแต่ละชนิดก็จะเหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะซึ่งแตกต่างกันออกไป ในที่นี้จะกล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ที่นิยมกันมาก มี 3 แบบดังนี้

1. แบบปากเปล่า เป็นการทดสอบที่อาศัยการซักถามเป็นรายบุคคลให้ตอบกันได้

2. แบบเขียนตอบ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ

2.1 แบบความเรียง เป็นการให้ผู้ตอบได้เรียบเรียงคำตอบของตนเอง แสดงทัศนคติและความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ภายใต้หัวข้อที่กำหนด มีข้อเสียที่การให้คะแนนทำให้ความเป็นปรนัย

2.2 แบบจำกัดคำตอบ เป็นแบบทดสอบที่มีคำตอบถูกภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดให้อย่างจำกัด ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น 4 แบบ คือ แบบถูกผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ และแบบเลือกตอบ

3. ข้อสอบภาคปฏิบัติ เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบแสดงพฤติกรรมโดยการกระทำจริง เช่น การทดสอบทางดนตรี พลศึกษา เป็นต้น

จากที่กล่าวไว้ว่า สรุปได้ว่า การวัดความรู้ความเข้าใจ ทำได้โดยให้บุคคลตระลึกถึงความจำในเรื่องนั้นๆออกมา แล้ววัดการแสดงออกของบุคคล ในทางแปลความหมาย การตีความและการขยายความนั้นๆ โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบต่างๆ

4.2 มาตรฐานที่ใช้ในการวัดความรู้ความเข้าใจ

มาตรฐานที่ใช้การวัดความรู้ความเข้าใจ กระทำได้หลายวิธี ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้ดังนี้ คือ

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2533 : 5) ได้กล่าวว่า หลักการวัดเป็นการเตรียมหาเครื่องมือต่างๆที่จะไปศึกษาแสวงหาความรู้ มาตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นเพื่อที่จะนำไปหาความรู้ ในสนามจะได้ไม่มีปัญหา เนื่องจากการวัดความรู้ เป็นการวัดตัวแปรทางสังคมศาสตร์สามารถที่จะได้ผลขยาย

ละเอียดแตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องมือที่ใช้วัดมีอยู่ 4 มาตรฐาน คือ นามมาตรฐาน มาตรฐานเชิงอันดับ มาตรฐานเชิงอันดับภาค และมาตรฐานเชิงอัตราส่วน และความสามารถของการวัดไม่ได้ขึ้นอยู่กับเครื่องมือวัดอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับลักษณะทั่วไปของตัวแปรอีกด้วย ตัวแปรบางตัววัดได้ทุกระดับ แต่ตัวแปรบางตัวสามารถได้บางมาตรฐานเท่านั้น มาตรฐานวัดจึงมีความสำคัญที่จะทำให้ตัวแปรทางสังคมศาสตร์ มีความละเอียดมากที่สุดตลอดจนมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ของการวัดด้วย และได้กล่าวถึงมาตรฐานวัดต่างๆหลายมาตรฐาน เช่น

1. มาตรฐานวัดแบบประมาณ (Rating Scale) เป็นมาตรฐานวัดที่ผู้ตัดสินใจเป็นผู้ประมาณการตามตัวแปรที่กำหนดไว้ ที่นิยมได้แก่

1.1 มาตรฐานวัดแบบประมาณ (Rating Scale) เป็นการให้ผู้ตัดสินใจเลือกประเภทการวัดความคิดเห็นของคนจากประเภทที่กำหนดไว้ เช่น การมีความรู้ในเรื่องต่างๆ มากน้อยเพียงใด เช่น มีความรู้มากที่สุด มีความรู้มาก มีความรู้น้อย ไม่มีความรู้เลย

1.2 มาตรฐานวัดแบบประมาณ โดยการกำหนดตัวเลข เป็นการที่ผู้ตัดสินใจเลือกประมาณการวัดด้วยตัวเลขตามความคิดเห็นของคน เช่น เริ่มจาก 0 1 2 3 4 5 6 7 โดย 0 หมายถึง ไม่มีความรู้เลย จนถึง 7 หมายถึง มีความรู้มากที่สุด

1.3 มาตรฐานวัดแบบประมาณการแบบกราฟ เป็นการแสดงการวัด

2. การวัดแบบเธอร์สโตน (Thurstone method) เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อวัดทัศนคติของบุคคลต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาตรฐานวัดนี้จะประกอบด้วยข้อความชุดหนึ่งมีตั้งแต่ 10-15 ข้อ แต่ละข้อจะมีค่าคะแนนกำกับ

3. การวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) เป็นมาตรฐานวัดที่นิยมใช้ทั่วไปเพราะสร้างขึ้นได้ง่ายโดยมีข้อความที่มีผู้ตอบมีระดับความคิดเห็นต่างๆ ได้แก่ เห็นด้วยทุกประการ เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ และไม่เห็นด้วยโดยสิ้นเชิง และไม่เห็นด้วย เฉยๆ สำหรับผู้มีระดับการศึกษาต่ำ

4. มาตรฐานวัดแบบกัตแมน (Guttman Scale) เป็นการวัดที่มีจุดประสงค์ที่มุ่งการวัดแบบแผนของการตอบ เพราะเชื่อว่าทัศนคติในเรื่องใด อาจจะมีหลายมิติในการมอง เมื่อมีหลายมิติจึงอาจจะมีปัญหาในการวิเคราะห์ และการแปลความหมาย เพราะไม่สามารถที่จะใช้คะแนนสูงหรือต่ำมาวิเคราะห์ข้อมูล

ยูวดี ไวทยะ โชติ (2532 : 56) ได้กล่าวถึงการวัดทางสังคมศาสตร์ว่าควรจัดให้ครบทุกด้านโดยใช้เครื่องมือหลายอย่างประกอบกันและควรใช้วิธีการวัด ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการควบคู่กันไป การวัดผลแบบเป็นทางการ ได้แก่ การทดสอบ หรือการใช้แบบทดสอบ ส่วนการวัดแบบไม่

เป็นทางการนั้นเป็นการสังเกตพฤติกรรมหรือซักถาม และสำหรับเครื่องมือที่ใช้วัดนั้นแบบที่เป็นประโยชน์โดยตรงและสามารถสร้างขึ้นมาใช้ได้เองแยกได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียนรู้ ที่นิยมใช้กันมากที่สุดได้แก่ แบบทดสอบ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ แบบทดสอบปรนัย กับแบบทดสอบอัตนัย

แบบทดสอบปรนัย เป็นแบบทดสอบที่ผู้ตอบไม่มีอิสระการเขียนตอบ เนื่องจากจะต้องถูกกำหนดคำตอบมาให้เลือกและจะกำหนดรูปแบบของคำถามดังนี้

- 1.1 ให้เลือกตอบทางใดทางหนึ่ง เช่น ถูก - ผิด , จริง - ไม่จริง , ใช่ - ไม่ใช่
- 1.2 ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดมาตอบ
- 1.3 ให้จับคู่คำตอบกับคำถามที่มีความสัมพันธ์กัน
- 1.4 ให้เติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างให้ได้ใจความสมบูรณ์

แบบทดสอบอัตนัย เป็นแบบทดสอบที่ผู้สอบมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี คำถามอาจมีลักษณะที่เป็นแนวคำถามที่กว้างหรือแคบก็ได้ แบบทดสอบอัตนัยจะใช้วัดความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ ความคิดสร้างสรรค์หรือค่านิยม

2. แบบวัดพฤติกรรมทางสังคม ที่สำคัญได้แก่ แบบสอบถาม การสังเกต แบบสำรวจรายการ มาตรฐานวัดอันดับคุณภาพ (มาตราส่วนประมาณค่า) ระเบียบสะสมและสังคมคดี

2.1 แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติ ความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่างๆ ในทางสังคมศาสตร์ มีลักษณะของคำถาม 3 อย่าง คือ

- 2.1.1 แบบจำกัดคำตอบ
- 2.2.2 แบบไม่จำกัดคำตอบ
- 2.3.3 แบบผสม

2.2 การสังเกต เป็นวิธีการเฝ้าติดตามพฤติกรรม ทั้งในด้านความรู้ ความจำ ทักษะและทัศนคติและ อาจทำได้ 2 รูปแบบคือ

- 2.2.1 การสังเกตโดยส่วนร่วมในกิจกรรม
- 2.2.2 การสังเกตโดยไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม

2.3 แบบสำรวจรายการ (Checklist) เป็นเครื่องมือที่ใช้ควบคู่ไปกับการสังเกตเพื่อตรวจสอบพฤติกรรมต่างๆ ว่าพฤติกรรมใดบรรลุถึงจุดประสงค์แล้ว และพฤติกรรมใดยังไม่บรรลุถึงจุดประสงค์

2.4 มาตรฐานวัดอันดับคุณภาพ (มาตราส่วนประมาณค่า) เป็นเครื่องมือใช้ตรวจสอบคุณภาพของสิ่งของที่ต้องการวัด ที่ไม่อาจให้คะแนนออกมาได้อย่างชัดเจน เช่น การประเมินพฤติกรรมต่างๆ ของ

บุคคลใด ผู้ประเมินอาจใช้มาตราจัดอันดับคุณภาพควบคู่ไปกับการสังเกต ประเมินว่าคุณคณนั้น พฤติกรรมที่ต้องการจัดอยู่ในระดับใด คือ ดีมาก หรือดี หรือ พอใช้ หรือยังใช้ไม่ได้ วิธีการประเมิน พฤติกรรมของบุคคลในสังคมศาสตร์จะใช้ตัวเลขเป็นเครื่องบอกคุณภาพของสิ่งที่ต้องการประเมิน โดยมีเกณฑ์ไว้ว่า

- 0 หมายถึง ยังใช้ไม่ได้ หรือมีน้อย
- 1 หมายถึง พอใช้ หรือ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ดี หรือ ดีมาก

หรืออาจจะกำหนดคุณภาพของสิ่งที่ต้องการประเมินให้ละเอียดลงไปอีก โดยใช้เลข 1 2 3 4 5 แทนคุณภาพของสิ่งที่ต้องการประเมิน โดยมีเกณฑ์ไว้ว่า

- 1 หมายถึง ยังใช้ไม่ได้ หรือ น้อยมาก
- 2 หมายถึง พอใช้ หรือ น้อย
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 4. หมายถึง ดี หรือ มาก
- 5. หมายถึง ดีมาก หรือ มากที่สุด

ระเบียบระบบ เป็นเครื่องมือที่สำคัญแบบหนึ่งในการวัดพฤติกรรมทางสังคม เพราะเป็น เครื่องมือสำหรับบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนา สามารถทำให้ผู้ใช้แปลความหมายของข้อมูล ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องไม่สับสน

สังคมมิติ เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความสัมพันธ์ทางสังคมที่เรียกว่า Sociogram มีประโยชน์ใน การใช้จัดกลุ่มบุคคล

สรุป วิธีการวัดความรู้ความเข้าใจ กระทำได้หลายวิธี แต่ที่นิยมปฏิบัติกันทั่วไป คือ การวัด โดย การใช้แบบทดสอบ และเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ เป็นส่วนใหญ่ เพราะเป็นแบบทดสอบที่วัดได้ รอบด้าน สามารถวัดผลของการเรียนรู้ได้หลายอย่างตั้งแต่กระบวนการทางสติปัญญาชั้นสูง รวมถึง การจดจำเบื้องต้น นอกจากนี้ผู้ตอบยังมีโอกาสเดาถูกน้อย

แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ

เจตคติเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีแนวโน้มจะแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ออกมา ทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลนั้น ซึ่งได้มี นักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของเจตคติ ดังนี้

1. ความหมายของเจตคติ

เจตคติ เดิมใช้คำว่า ทศนคติ ต่อมากรรมการบัญญัติศัพท์ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยความเห็นชอบของราชบัณฑิตยสถานให้ใช้คำว่า เจตคติ กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ใช้คำนี้มาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น เจตคติเป็นคำเดียวกับคำว่า ทศนคติซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์ โดยมีนักจิตวิทยาและนักวิชาการ ได้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

ศุรางค์ ไขว้ตระกูล (2545 : 5) ได้ให้ความหมายของเจตคติไปในทำนองเดียวกันว่าเจตคติ เป็นแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองต่อสิ่งแวดล้อม หรือสิ่งเร้า ที่อาจเป็นได้ ทั้ง คน วัตถุ สิ่งของ หรือความคิดที่อาจจะเป็นบวกหรือลบ ถ้าบวกก็จะเผชิญหน้า แต่ถ้าลบก็จะพยายามหลีกเลี่ยงกับสิ่งนั้น

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 54) กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกเชื่อศรัทธา ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนเกิดความพร้อมที่จะแสดงออกมา ซึ่งอาจเป็นไปทางดีหรือไม่ดีก็ได้

สันติ ไชยมงคล (2542 : 14) กล่าวว่าเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกและการแสดง การกระทำ หรือมีแนวโน้มที่จะแสดงออกมาของบุคคลที่มีต่อเฉพาะบุคคล สิ่งของเฉพาะสถานการณ์ ซึ่งมีลักษณะทางบวก (Positive) คือ ความพอใจ ยินดีปฏิบัติ กับลักษณะทางลบ (Negative) คือ ความไม่พอใจ ขัดแย้ง ไม่ร่วมมือ และลักษณะแบบกลางๆ คือ ความรู้สึกเฉยๆ ไม่มีปฏิกริยาใดๆ

สันติ ไชยมงคล (2542 : 14) กล่าวว่าเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกและการแสดง การกระทำ หรือมีแนวโน้มที่จะแสดงออกมาของบุคคลที่มีต่อเฉพาะบุคคล สิ่งของเฉพาะสถานการณ์ ซึ่งมีลักษณะทางบวก (Positive) คือ ความพอใจ ยินดีปฏิบัติ กับลักษณะทางลบ (Negative) คือ ความไม่พอใจ ขัดแย้ง ไม่ร่วมมือ และลักษณะแบบกลางๆ คือ ความรู้สึกเฉยๆ ไม่มีปฏิกริยาใดๆ

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2542:209) กล่าวว่าเจตคติ หมายถึง สภาวะแวดล้อมทางจิตที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ และสถานการณ์ต่างๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งและสภาวะความพร้อมทางด้านจิตใจ นี้จะต้องอยู่ยาวนานพอสมควร

สุนทรีย์ โคมิน (2542 : 325) กล่าวว่าเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกและปฏิกริยาความพร้อมที่จะกระทำในเชิงบวกหรือเชิงลบ ที่มีต่อเฉพาะบุคคล เฉพาะสิ่ง เฉพาะเรื่องและเฉพาะสถานการณ์

นืออน พิณประดิษฐ์ (2541:124) ได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่า เจตคติ เป็นสภาพความต้องการของจิตใจและประสาท ที่เกิดจากการได้รับประสบการณ์อันมีผลทางตรงต่อการตอบสนองของบุคคลต่อสรรพสิ่ง และสภาพการณ์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น

ตุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2537 : 99) กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะแสดงออกให้เห็นได้จากคำพูดหรือพฤติกรรมคนแต่ละคนจะมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มากน้อยแตกต่างกัน

ชวนชัย เชื้อสาธุชน (2533 : 2) สรุปความหมายของเจตคติไว้ว่า เจตคติ เป็นความรู้สึกภายในของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น และความรู้ดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มของการตอบสนองต่อสิ่งนั้น ในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นในทางสนับสนุนหรือโต้แย้งคัดค้านก็ได้

ศักดิ์ สุนทรเสนี (2531: 2-3) ได้ให้ความหมายเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติ หมายถึง ความสลับซับซ้อนของความรู้สึก ความอยาก ความกลัวความเชื่อมั่น ความลำเอียงหรือมีอคติของบุคคลในการที่จะสร้างความพร้อมที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามประสบการณ์ของบุคคลนั้นที่ได้รับมา

2. เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่มีปฏิกิริยาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทางที่ดีหรือต่อต้านสภาพแวดล้อมที่มาถึงทางใดทางหนึ่ง

3. ในด้านพฤติกรรมของคนเรา เจตคติ หมายถึง การเตรียมตัวหรือความพร้อมในการที่จะตอบสนอง กล่าวคือ

3.1 เป็นการบ่งแสดงถึงการตอบสนองที่จะเกิดขึ้นภายในบุคคลนั้น ซึ่งจะยังไม่เกิดขึ้นทันทีทันใด ซึ่งสามารถสังเกตจากพฤติกรรมภายนอก จะบ่งแสดงถึงความตอบสนอง จะแสดงออกมาอย่างรู้สึกตัวหรือไม่รู้สึกตัว ทางวาจา หรือจากสิ่งเร้าภายในร่างกาย สิ่งที่แสดงออกแต่ละอย่างเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของการตอบสนองทางเจตคติและแนวโน้มอื่นๆภายในตัวบุคคล

3.2 การตอบสนองทั้งหมดเป็นการแสดงออก ซึ่งเจตคติอาจจะทำภายในหรือภายนอกของบุคคลนั้น การกระตุ้นด้วยการพูดหรือวิธีอื่นๆ

3.3 การตอบสนองทั้งหมดเป็นผลของวิถีชีวิตแรงขับที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมที่จะทำให้เกิดการตอบสนองเป็นการสร้างภาพพจน์ต่างๆตามนิสัยของคนๆนั้น

กูค (Good .1973 : 24 ; อ้างถึงใน ฌรงค์ แจงใจ . 2542 48 – 49) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง แนวโน้มของการกระทำที่หันเหเข้าหา หรือถอยหนี จากวัตถุ สิ่งกับ หรือสถานการณ์หรือค่านิยมอย่างหนึ่ง โดยจะมีความรู้สึกและอารมณ์เกี่ยวข้องอยู่ในความเห็นนั้น ซึ่งเจตคติจะสังเกตไม่ได้จากอารมณ์ และจะอนุมานได้จากพฤติกรรมทั้งที่เป็นวาจาและท่าทาง

จากความหมายที่นักจิตวิทยาและผู้ศึกษาด้านจิตวิทยาที่กล่าวได้ข้างต้นทำให้ ผู้วิจัย สรุปความหมายของเจตคติได้ว่า เป็นองค์ประกอบทางจิตอย่างหนึ่งในการแสดงพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ ประสบการณ์ องค์ความรู้ และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ซึ่งเป็นปฏิกิริยาทางจิตใจอย่างหนึ่งที่พร้อมจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมา

2. องค์ประกอบของเจตคติ

การเกิดเจตคติได้นั้น ต้องมีองค์ประกอบหลายอย่าง ซึ่งองค์ประกอบเหล่านั้นเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม หรือการแสดงออกของบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นไปทางบวกหรือลบก็ได้ โดยมีนักวิชาการ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของเจตคติ ไว้หลายท่านดังนี้

ถัวม สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 59) แนวคิดของนักจิตวิทยาเกี่ยวกับองค์ประกอบของเจตคติ มีแนวคิดแตกต่างอยู่ 3 กลุ่ม ดังนี้

1. เชื่อว่า เจตคติมีองค์ประกอบเดียว คือ ความคิดหรือความเชื่อ ซึ่งพิจารณาจากนิยามเจตคติ
2. เชื่อว่า เจตคติมีสององค์ประกอบ ประกอบด้วย ด้วยความคิดความเข้าใจ (Cognitive) และด้านความรู้สึก (Affective)

3. เชื่อว่าเจตคติ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่

3.1 องค์ประกอบด้านปัญญา (Cognitive Component) ซึ่งเป็นเรื่องของการรับรู้ของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการรับรู้เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์ต่างๆว่า รับรู้สิ่งต่างๆดังกล่าวนั้นได้อย่างไร รับรู้ในทางที่ดีหรือไม่ดี ซึ่งจะก่อให้เกิดเจตคติขึ้น ถ้าบุคคลรู้และเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ดี บุคคลนั้นก็จะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลรู้และเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งไม่ดี บุคคลนั้นก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลรู้และเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งไม่ดี บุคคลนั้นก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย และถ้าบุคคลไม่รู้จักและไม่เข้าใจสิ่งนั้นๆเลย เจตคติก็จะไม่เกิดขึ้น เมื่อเกิดการรู้และเข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว จึงทำให้เกิดองค์ประกอบที่สองตามมา

3.2 องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) ซึ่งเป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งถูกเร้าขึ้นจากการรู้นั้นเอง กล่าวคือ เมื่อเราเกิดการรู้และเข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว จะทำให้เราเกิดความรู้สึกต่อสิ่งนั้นในทางที่ดีหรือไม่ดี ถ้ารู้สึกดีก็จะชอบและพอใจในสิ่งนั้น ทำให้มีเจตคติที่ดีตามมา แต่ถ้ารู้สึกไม่ดีก็จะไม่ชอบหรือไม่พอใจในสิ่งนั้น ทำให้มีเจตคติที่ไม่ดีตามมาด้วย

3.3 องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) ที่เกิดขึ้นภายหลังการเรียนรู้เข้าใจ และเกิดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางใดทางหนึ่งแล้ว จึงทำให้บุคคลเตรียมความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเรานั้นๆ ในทางใดทางหนึ่ง กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีเจตคติที่ดีก็จะแสดงพฤติกรรม

ความพร้อมต่าง ๆ ออกมา เช่น พร้อมที่จะสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ แต่ถ้าบุคคลมีเจตคติที่ไม่ดีจะแสดงพฤติกรรมความพร้อมต่าง ๆ ออกมาเช่นกัน แต่จะเป็นความพร้อมทางที่ตรงข้ามกับแบบแรก เช่น ความพร้อมในทางทำลายขัดขวาง ต่อสู้ขัดขืน เป็นต้น

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2533 : 108-109) กล่าวว่า ได้สรุปลักษณะของเจตคติจากการศึกษาของนักจิตวิทยา ไว้ดังนี้

1. เจตคติที่มี 3 องค์ประกอบ

1.1 องค์ประกอบด้านสติปัญญา (Cognitive Component) หมายถึงองค์ประกอบด้านความเชื่อ ความรู้ ความคิด และความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อเป้าหมายของเจตคติ

1.2 องค์ประกอบเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ หรือทำที่ที่ดี ไม่ดี ที่บุคคลมีต่อเป้าหมายเจตคติ

1.3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นความพร้อมหรือแนวโน้มที่บุคคลจะปฏิบัติต่อเป้าหมายของเจตคติ

2. เจตคติที่มี 2 องค์ประกอบ

2.1 องค์ประกอบด้านสติปัญญา (Cognitive Component) หมายถึง องค์ประกอบด้านความเชื่อ ความรู้ ความคิด และความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อเป้าหมายของเจตคติ

2.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์หรือความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง องค์ประกอบด้านอารมณ์และความรู้สึก เช่น ชอบ ไม่ชอบ ดี ไม่ดี ที่บุคคลมีต่อเป้าหมายเจตคติ

3. เจตคติที่มีองค์ประกอบเดียว คือองค์ประกอบด้านอารมณ์ หรือความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ หรือทำที่ที่ดี ไม่ดี ที่บุคคลมีต่อเป้าหมายของเจตคติ

สรุป องค์ประกอบของเจตคตินั้น แบ่งได้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก ด้านพฤติกรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่า เจตคตินั้นจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม หรือการแสดงออกของบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นไปทางบวกหรือลบก็ได้

3. การเกิดเจตคติ

การเกิดเจตคติจะเกิดขึ้นในรูปแบบใด จะดีหรือไม่ดี ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เพื่อให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น จึงมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

ออลพอร์ตและไฮลการ์ด (Allport and Hilgard . 1988 : 25 ; อ้างถึงใน ตักศิ์ สุนทรเสณี, 2531 : 4) ได้เสนอความเห็นว่ เจตคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดของคนเกิดขึ้นได้ตามเงื่อนไข 4 ประการ คือ

1. กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูน และบูรณาการของการตอบสนองแนวคิดต่างๆ เช่น เจตคติจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนและอื่นๆ

2. ประสบการณ์ส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป นอกจากนี้ประสบการณ์ของคนจะสะสมเรื่อยๆแล้วยังทำให้แบบแผนเป็นของตนเองด้วย ดังนั้นเจตคติบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคลแล้วแต่พัฒนาการและความเจริญเติบโตของคนๆนั้น

3. การเลียนแบบ การถ่ายทอดเจตคติของคนบางคน ได้มาจากการเลียนแบบเจตคติของคนอื่นที่ตนพอใจ เช่น พ่อ แม่ ครู พี่น้อง และบุคคลอื่นๆ

4. อิทธิพลของกลุ่มสังคม คนย่อมมีเจตคติคล้ายตามกลุ่มสังคมที่คนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่น เจตคติต่อศาสนา สถาบันต่างๆ เป็นต้น

ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2538 : 5) กล่าวถึงมูลเหตุของการเกิดเจตคติว่า เกิดจากการเรียนรู้ จากแหล่งเจตคติ ต่างๆที่มีอยู่มากมาย ได้แก่

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific experience) ซึ่งจะทำให้เขามีเจตคติต่อ สิ่งต่างๆไปในทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

2. การติดต่อสื่อสารจากบุคคลอื่น (Communication from others) เช่นเด็กที่เคยได้รับการบ่มเพาะจากผู้ใหญ่ว่าสิ่งใดดี ไม่ดี ก็จะมีเจตคติตามที่ได้ทราบมา

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Model) ที่เด็กจะนำมาเป็นแบบในการคิด หรือปฏิบัติตาม

4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional factors) ตั้งแต่สถาบันครอบครัว วัด โรงเรียน เป็นต้น ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 111) ได้อธิบายขั้นตอนการเกิดความรู้ตามแนวพุทธปรัชญา โดยมีลำดับขั้นดังนี้

ผัสสะ ปัจจัยา เวทนา คือ การ ได้ประสบหรือสัมผัส กระตุ้นให้เกิดความรู้สึก

เวทนา ปัจจัยา ตัณหา คือ ความรู้สึก กระตุ้นให้เกิดความอยากได้

ตัณหา ปัจจัยา อุปาทาน คือ ความอยาก กระตุ้นให้เกิดความยึดมั่นหรือถือว่ามีค่านิยม

อุปาทาน ปัจจัยา ภพ คือ ค่านิยม กระตุ้นให้เกิดการกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอกหรือปรากฏกระทำออกมาภายนอก

ภพ ปัจจัยา ชาติ คือ เจตคติกระตุ้นให้เกิดการกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอกหรือปรากฏกระทำออกมาภายนอก

ทวีติถี สิทธิกร (2535 : 30) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเกิดเจตคติ มีขั้นตอนดังนี้

1. การรับรู้ หรือการให้ความสนใจ บุคคลจะถูกกระตุ้นให้ทราบว่า มีเหตุการณ์หรือสิ่งเร้า บางอย่างปรากฏอยู่ และบุคคลนั้นจะมีความยินดี หรือมีภาวะจิตใจพร้อมที่จะรับสิ่งเร้านั้นหรือให้ความสนใจต่อสิ่งเร้านั้น การรับหรือการให้ความสนใจเป็นขั้นของ “สภาพจิตใจ” ขั้นแรกที่จะนำไปสู่สภาพจิตใจขั้นต่อไป แต่เนื่องจากคนเรามีประสบการณ์เดิมนี้เอง บุคคลนั้นอาจมีสภาพจิตใจในขั้นของการรับหรือการให้ความสนใจพร้อมอยู่แล้ว โดยที่ไม่ต้องถูกกระตุ้นให้เกิดขึ้นได้ การรับหรือการให้ความสนใจนี้ บุคคลจะมีสภาพจิตใจ 3 ลักษณะ คือ

1.1 เกิดความตระหนัก ถูกคิด หรือเกิดความรู้สึกว่ามีสิ่งหนึ่ง มีเหตุการณ์หนึ่งหรือสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งการรู้ว่ามี หรือ การ ได้ ถูก คิด เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้น เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในจิตใจเท่านั้น

1.2 ความเต็มใจที่จะรับสิ่งมากระตุ้น

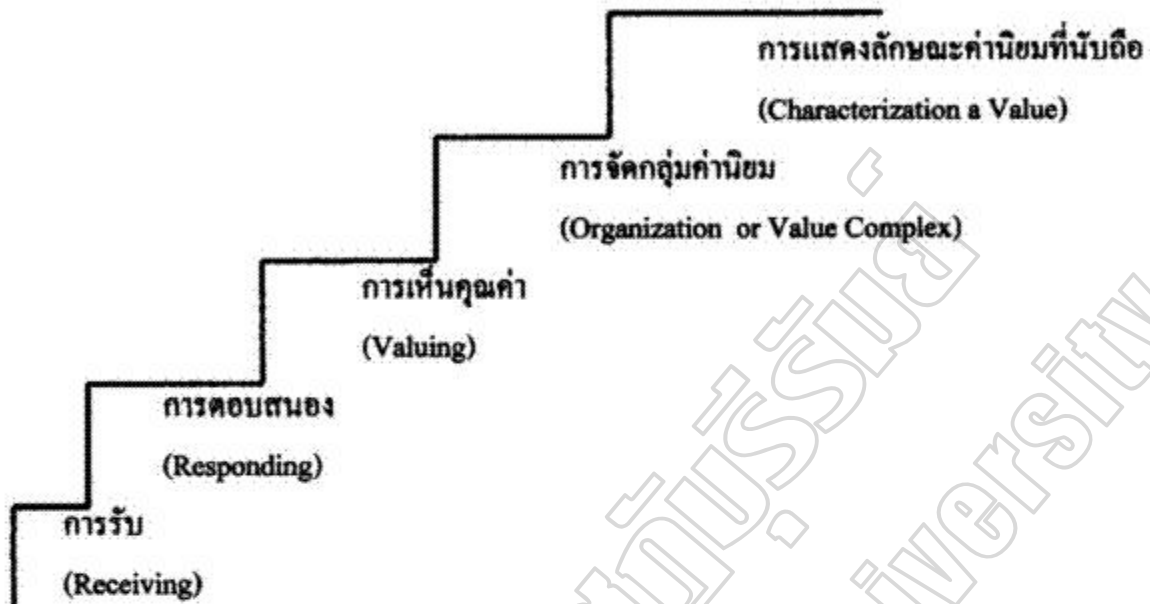
1.3 การเลือกรับหรือรับเลือกให้ความสนใจ โดยบางบุคคลจะเลือกรับในสิ่งที่ทำให้ความพอใจมาให้และจะไม่รับในสิ่งที่เขาไม่ชอบ

2. การตอบสนองเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากพฤติกรรมในขั้นที่หนึ่งบุคคลจะให้ความสนใจอย่างเต็มที่ มีความรู้สึกผูกมัดต่อสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ที่มากระตุ้นเกิดความนิยม เข้าใจ และพอใจที่จะตอบสนองต่อความรู้สึกผูกมัดนี้ ยังเป็นเพียงความรู้สึกขั้นต้นเท่านั้น ยังยืนยันไม่ได้แน่นอนอนว่าบุคคลนั้นจะมีเจตคติหรือค่านิยมต่อสถานการณ์ หรือสิ่งเร้านั้นอย่างไร

3. การให้ค่า เป็นขั้นที่บุคคลจะกระทำ ปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงว่าเขายอมรับหรือรับรู้สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่มีความค่าสำหรับเขา หรือแสดงว่าเขามีค่าอย่างใดอย่างหนึ่ง

4. การจัดกลุ่มค่านิยม คือ บุคคลเกิดค่านิยมต่างๆขึ้นแล้ว ค่านิยมที่เกิดขึ้นนั้นจะมีผลหลายชนิด จึงมีความจำเป็นจะต้องจัดระบบของค่านิยมต่างๆให้เข้ากลุ่ม โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเหล่านั้น

5. การแสดงลักษณะค่านิยมที่ชัดถึอ พฤติกรรมในขั้นนี้อาจจะแสดงให้เห็นได้โดยบุคคลสร้างปรัชญาชีวิตสำหรับตนเอง หรือคิถกฏต่างๆในการปฏิบัติตน โดยพิจารณาถึงเหตุผลทางศีลธรรม จรรยาทางค้ำหลักประชาธิปไตย ดังปรากฏตามภาพประกอบด้านเจตคติ (Affective Domain)

ภาพประกอบ 1 ชั้นพฤติกรรมทางด้านเจตคติ

ที่มา : ทวีสิทธิ์ สิทธิกร. (2535 : 31)

จากแนวคิดของนักวิชาที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเกิดเจตคติ คือการเกิดความรู้สึกว่าเริ่มจากความจำเป็น หรือความต้องการขั้นต่อไปทำให้เกิดความชอบหรือความสนใจในคุณค่าแล้วกลายเป็นค่านิยมขึ้นมา ค่านิยมที่ก่อตัวอยู่ระยะเวลาหนึ่งนานพอสมควรก็ย่อมกระตุ้นให้เกิดสภาวะที่รุ่มร้อนหรือที่จะกระทำการอยู่ในใจที่เรียกว่า เจตคติ นั่นเอง

4. ลักษณะของเจตคติ

ลักษณะเจตคติ เป็นสภาวะทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของบุคคลให้แสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะต่างๆ ได้มีนักวิชาและนักจิตวิทยาหลายท่านกล่าวถึงลักษณะเจตคติดังนี้

ชาว และไว (Shaw and wright .1967 : 10 ; อ้างถึงในล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 57-58) ได้กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของเจตคติ ดังนี้

1. เจตคติเป็นความรู้สึกโน้มเอียงจากการประเมิน ยังไม่ใช่พฤติกรรม
2. เจตคติเปลี่ยนทิศทางการแสดงความรู้สึกในทางบวกหรือลบ
3. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้มากกว่าการมีมาตั้งแต่กำเนิด
4. เจตคติขึ้นอยู่กับเป้าเจตคติและสิ่งเร้า เช่น คน สัตว์ สิ่งของ
5. เจตคติดีค่าสหสัมพันธ์ภายในเปลี่ยนแปลงไปตามกลุ่ม

6. เจตคติมีลักษณะมั่นคง ทนทาน และเปลี่ยนยาก

แซก (Sax.1967 : 65 ; อ้างถึงในล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ . 2543 : 57-58) ได้กล่าวถึงลักษณะของเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติมีทิศทาง (Direction) เพราะความรู้สึกของคนมีลักษณะเป็นบวกและลบ
2. เจตคติมีความเข้มข้น (Intensity) เจตคติเป็นความค่อนเียงตั้งแต่บวกถึงลบความมากน้อยของความรู้สึกคือความเข้มข้น
3. เจตคติมีการแผ่ซ่าน (Pervasiveness) เจตคติมีการแผ่กระจายจากกลุ่มหนึ่ง ไปสู่อีกกลุ่มหนึ่งได้
4. เจตคติมีความคงเส้นคงวา (Consistency) เจตคติเป็นความรู้สึกไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงง่าย เป็นความรู้สึกค่อนข้างที่จะคงที่
5. เจตคติมีความพร้อมที่จะแสดงออกเด่นชัด (Salience) หมายถึงความเต็มใจหรือความพร้อมในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของเจตคติ หรือเป็นเรื่องของการตรงใจนั่นเอง ดังนั้นความประทับใจนี้จึงวัดได้จากการสัมภาษณ์หรือการสังเกตที่มีโอกาสของการแสดงความคิดเห็นแบบดังกล่าวออกมาให้เห็นเท่านั้น

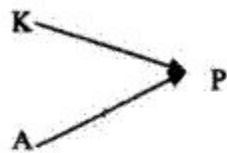
ศ.วาสนา ประวาลพฤกษ์ (2549 : 5) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของเจตคติ คือ

1. เจตคติเป็นการกระเตรียมหรือความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้นๆ ซึ่งการกระเตรียมนั้นเป็นการกระเตรียมภายในจิตใจมากกว่าภายนอกที่จะสังเกตเห็นได้
2. สภาวะความพร้อมจะตอบสนองในลักษณะที่กล่าวในข้อ 1 นั้นเป็นลักษณะซับซ้อนของบุคคลที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบสิ่งต่างๆ จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับอารมณ์ด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่อธิบายไม่ค่อยจะได้และบางครั้งไม่มีเหตุผล
3. เจตคติไม่ใช่พฤติกรรม แต่เป็นสภาวะจิตใจ มีอิทธิพลต่อความรู้สึกรู้จักและเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม
4. เจตคติไม่สามารถวัดได้โดยตรงแต่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมที่แสดงออกมาเพื่อเป็นแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม

ชวนชัย เชื้อสาธุชน (2533 : 2-3) สามารถแยกลักษณะเจตคติได้ดังนี้

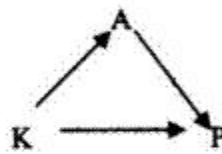
1. เจตคติเป็นพฤติกรรมหรือความรู้สึกทางด้านจิตใจ ที่มีต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งในทางสังคม

3. รูปแบบที่ 3

หมายถึง ความรู้ (K) และเจตคติ (A) ต่างทำให้เกิดการปฏิบัติ (P) โดยที่ความรู้และเจตคติใหม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กัน

4. รูปแบบที่ 4

หมายถึง ความรู้ (K) มีผลต่อการปฏิบัติ (P) ทั้งทางตรงและทางอ้อมมีเจตคติ (A) เป็นตัวกลางทำให้เกิดการปฏิบัติตามความรู้นั้น หรือความรู้มีผลต่อเจตคติก่อนแล้วการปฏิบัติที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเจตคตินั้น

สรุปได้ว่า ความรู้ เจตคติและพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กันหลายรูปแบบทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเชื่อว่าเจตคติที่ดีจะทำให้มีพฤติกรรมดี ซึ่งส่งผลกระทบต่อประโยชน์ของบุคคล ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากเมื่อบุคคลมีความรู้และเจตคติที่ดีและสามารถช่วยให้นำความรู้ไปใช้ หรืออาจกล่าวได้ว่า ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมมีผลต่อเนื่องกัน เช่น เจตคติมีผลต่อพฤติกรรม และพฤติกรรมมีผลมาจากเจตคติ โดยทั้งหมดจะมีพื้นฐานมาจากความรู้

6. เครื่องมือวัดเจตคติและการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ

เครื่องมือที่ใช้วัดและสร้างเครื่องมือวัดเจตคติมีหลายวิธี บางวิธีเน้นความเป็นมิติเดียวกันมากกว่าวิธีอื่น บางวิธีเน้นทางด้านการกำหนดช่วงคะแนนเท่ากัน ซึ่งสามารถที่จะเลือกตัดสินใจใช้เครื่องมือวัดและสร้างเครื่องมือวัดเจตคติแบบใดแบบหนึ่งหรือหลายแบบก็ได้ ซึ่งมีนักวิชาการ ได้เสนอแนวคิดไว้หลายท่านดังนี้

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2542 : 230-231) กล่าวว่าไว้ว่า วิธีวัดเจตคติวัดได้จากพฤติกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งวิธีการวัดแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. วิธีวัดโดยตรง (Directive Technique) ได้แก่

1.1 วิธีการสัมภาษณ์ (Interview)

1.2 แบบทดสอบ (Questionnaires)

2. วิธีวัดทางอ้อม (Indirective Technique)

2.1 ให้อ่านแล้วต่อความหมาย (Sentence Technique)

2.2 ให้หาคำมาสัมพันธ์

2.3 การผูกเรื่องจากภาพ (Story telling)

3. การศึกษาจากสิ่งอื่นโดยไม่ต้องติดต่อกับบุคคลที่เราจะวัดเลย (Unobtrusive Technique)

การสร้างมาตรวัดเจตคติ

ในการวัดเจตคตินั้นมีนักวิจัยหลายท่านได้สร้างเครื่องมือวัดเจตคติ ไว้หลายแบบด้วยกัน ได้แก่ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 66 - 108) ได้กล่าวถึงการสร้างแบบวัดเจตคติดังนี้

1. การสร้างแบบเทอร์สโตน (Thurstone's Method) เครื่องมือชนิดนี้ไม่มีมาตราตัวเลขคิดไว้ แต่จะมีข้อความแสดงความรู้สึกทั้งทางบวก กลาง ลบ ครอบคลุมจำนวน มาตราที่กำหนดไว้ เช่น 5 มาตรา จำนวนข้อน้อยที่สุดควรได้ 5 ข้อ ถ้ากำหนด 11 มาตรา จำนวนข้อความแสดงทั้งบวกและทั้งลบ อย่างน้อยควรมี 11 ข้อ เครื่องมือชนิดนี้เรียกว่า Equal Appearing Interval Scale

2. การสร้างแบบออสกู๊ด (Osgood's Method) เรียกเครื่องมือแบบนี้ว่า มาตรวัดแบบนัยจำแนก (Semantic Differential Scale หรือ SDS) เป็นการอาศัยทฤษฎีและผลงานวิจัยเกี่ยวกับความหมายของคำ เป็นคำที่มีความหมายสัมพันธ์ มีลักษณะ 2 ด้าน (Bipolar) เช่น ดี-เลว, รัก-เกลียด, ขกข่อง - ครอบ เป็นต้น เป้าเจตคติของออสกู๊ด เรียกว่า มโนภาพ (Concept) ออสกู๊ด ได้วิเคราะห์มโนภาพแตกต่างกัน 20 มโนภาพให้ตอบ 10 คน ใช้คำตรงข้าม 50 คู่ แล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ ด้านการประเมิน ด้านพลังอำนาจ และด้านกิจกรรม เป็นต้น

3. การสร้างแบบกัทแมน (Guttman's Method) แนวคิดของกัทแมนเป็นแนวคิดการจัดมาตราที่มีความเข้มข้นแตกต่างกันตามลำดับ เพื่อวัดองค์ประกอบหรือมิติเดียว (Unidimensional) ใช้ได้ทั้งโครงสร้างการวัดความสามารถทางสมองและการวัดด้านความรู้สึก การพิจารณาด้านความสามารถหรือวัดด้านสติปัญญาจะมองเห็นชัดกว่า มาตรแบบนี้เป็นลักษณะความเข้มข้นสะสม (Cumulative)

4. การสร้างแบบลิคิธ (Likert's Method) การสร้างเครื่องมือวัดเจตคติแบบลิคิธได้ว่า เครื่องมือวัดแบบลิคิธ บางครั้งเรียก Summated Rating Method มีความเชื่อมั่นสูง วัดความรู้สึกได้หลายอย่าง ข้อความอาจเป็นไปในทางบวกทั้งหมดหรืออาจเป็นทางลบทั้งหมดหรือผสมกันก็ได้ การนำคะแนนข้อที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยมาพล็อตกราฟจะเป็นรูปแบบ Monotonous คือ เป็นลักษณะเป็นไปด้วยกัน

มาตราวัดแบบลิเคิร์ต มาตราวัดแบบนี้จะประกอบด้วยข้อความที่แสดงความรู้สึกล่อลวงใจ สิ่งหนึ่งหลายๆข้อความ ซึ่งจะกล่าวถึงในทางดี(ทางบวก) และ ไม่ดี (ทางลบ) และลักษณะข้อที่นำมาใช้ ต้องไม่ใช่ข้อความจริง การตอบให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกต่อข้อความนั้นๆว่าตนมีความรู้สึกอยู่ใน ระดับใด ใน 5 ช่วง หรือ 5 ระดับ จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วย อย่างยิ่ง

วิธีการวัดเจตคติแบบลิเคิร์ต (Likert)

การสร้างมาตราวัดเจตคติแบบลิเคิร์ต (Likert – type scale) แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนหลักในการ สร้างดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์ว่าต้องการวัดเจตคติของใครที่มีต่อสิ่งใด
2. ให้ความหมายของเจตคติต่อสิ่งที่จะวัดนั้นให้ชัดเจนว่าประกอบด้วยคุณลักษณะใดบ้าง
3. สร้างข้อความ วัดเจตคติได้ครอบคลุมลักษณะต่างๆไม่ต่ำกว่า 30 ข้อความ การเขียนข้อความ ควรคำนึงดังต่อไปนี้

3.1 ข้อความควรสั้น กระชับ ชัดเจน และรัดกุม

3.2 เขียนในรูปประโยคอย่างง่าย มากกว่ารูปประโยคผสมหรือประโยคความซ้อน

3.3 ข้อความแต่ละข้อความต้องการแสดงความคิดเพียงความคิดเห็นเดียวที่สมบูรณ์ในตัว

3.4 หลีกเลี่ยงข้อความที่อ้างถึงอดีตหรือสิ่งที่ผ่านมาแล้ว

3.5 หลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นจริงหรือสามารถตีความหมายได้มากกว่าหนึ่งอย่าง

3.6 หลีกเลี่ยงข้อความที่กำกวม

3.7 หลีกเลี่ยงการใช้ข้อความในรูปปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ

4. ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยผู้สร้างข้อความขึ้นครอบคลุม วัตถุประสงค์ การสร้างเพื่อวัดเรื่องนั้นๆหรือไม่ ภาษาที่ใช้กระชับเหมาะสมหรือไม่

5. ทำการทดลองขั้นต้นก่อนที่นำไปใช้จริง

วิธีการสร้างแบบวัดเจตคติมีหลายวิธี แต่วิธีที่เป็นที่นิยมใช้กันและรู้จักกันดี ซึ่งได้แก่วิธีการวัด ของ ลิเคิร์ต (Likert) เทอร์สโตน (Thurstone) ออสกู๊ด (Osgood) และกัตแมน (Guttman) ซึ่งแต่ละวิธี เน้นหลักการต่างกันแตกต่างกันเป็นการยากที่จะกล่าวได้ว่า วิธีใดดีที่สุด แต่วิธีที่ได้รับการยอมรับ อย่างกว้างขวางว่าสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สร้างและผู้ใช้ คือ วิธีที่สร้างขึ้นตามแนวของ ลิเคิร์ต (Likert) เพราะการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ วิธีนี้มีจุดเด่นมีความเรียบง่ายและไม่ซับซ้อน

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวพระราชดำรัสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระราชดำรัสชี้แนะในแก่ประชาชนชาวไทยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ให้ดำรงชีวิตที่สมดุลและยั่งยืน ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านที่ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้หลายท่าน ดังนี้

สุริพร เอี่ยวถาวร (2550 : 10) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางดำเนินชีวิต และการปฏิบัติตน ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบกับการวางแผน การตัดสินใจและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

เกษม วัฒนชัย (2550 : 18) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับทุกประเทศในโลก โดยเฉพาะการสร้างเสริมความเข้มแข็งเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.). (2550 : 146-147) ได้ให้คำจำกัดความ “เศรษฐกิจพอเพียง” ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

อภิชาติ พันธเสน (2549 : 58) ได้ให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้

พอเพียง คือ การบริโภคและการผลิตอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณและเหตุผล ไม่ขัดสน แต่ไม่ฟุ้งเฟ้อ

สมดุล คือ การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม มีความสมดุลระหว่างโลกาภิวัตน์ (Globalization) กับ อภิวัตน์ท้องถิ่น (Localization) มีความสมดุลระหว่างภาคเศรษฐกิจกับการเงินและภาคคนกับสังคม มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โครงสร้างการผลิตที่สมดุลมีการผลิตหลากหลาย ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง มีประสิทธิภาพสูงสุด

ยั่งยืน คือ พอเพียงอย่างต่อเนื่องในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี ระบบเศรษฐกิจกับสังคมมีความยืดหยุ่นที่สามารถก้าวทันและพร้อมรับกระแสโลกาภิวัตน์ ตลอดจนปรับตัวให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก การบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถป้องกันและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2549 : 8) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการและแนวทางปฏิบัติคนของแต่ละบุคคล และองค์กร โดยคำนึงถึงความพอประมาณ กับศักยภาพของตนเองและสถานะแวดล้อม ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้ความรู้อย่างถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม ไม่เบียดเบียนกัน แบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมมือปรองดองกันในสังคม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน สร้างสรรค์พลังในทางบวกนำไปสู่ความสามัคคี การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ได้

สุรยุทธ์ จุลานนท์ (2549 : ปาฐกถาพิเศษ) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงชี้ให้ประชาชนได้เห็นถึงแนวทางการปฏิบัติคนที่ดีควรจะเป็น เพื่อให้สามารถดำรงชีพได้โดยที่ไม่เดือดร้อน ซึ่งที่จริงแล้วก็เป็นแนวทางที่มีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย และสามารถนำไปใช้ได้ในทุกระดับ ในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ

ประเวศ วะสี (2549 : 3-6) ปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นส่วนหนึ่งของธรรมรัฐแห่งชาติ หรือเป็นส่วนหนึ่งในระเบียบวาระริบคว่นของชาติ อันประกอบด้วย สร้างคุณค่าและจิตสำนึกใหม่ สร้างเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิรูประบบเศรษฐกิจมหภาคและการเงิน ปฏิรูประบบรัฐทั้งการเมืองและระบบราชการ ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปสื่อ ปฏิรูปกฎหมาย ที่เมื่อเชื่อมโยงกันแล้วจะทำให้ประเทศไทยมีฐานที่เข้มแข็งและเติบโตได้อย่างสมดุล

เศรษฐกิจพอเพียงมีลักษณะเป็นเศรษฐกิจสายกลางหรือเศรษฐกิจแบบมัชฌิมาปฏิบัติที่เชื่อมโยง/สัมพันธ์กับความเป็นครอบครัว ชุมชน วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เป็นเศรษฐกิจที่บูรณาการ

เชื่อมโยงชีวิต จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความเป็นประชาสังคม ดังนั้น อาจเรียกชื่อปรัชญาแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงได้ในชื่ออื่น ๆ เช่น เศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจคุณภาพ เศรษฐกิจบูรณาการ หรือ เศรษฐกิจศีลธรรม เศรษฐกิจพอเพียงจึงมีความหมายถึงความพอเพียงอย่างน้อย 7 ประการ คือ

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียง รักเอื้ออาทรผู้อื่น
3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง อนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ
4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง รวมตัวกันแก้ไขปัญหาค้าง ๆ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม
5. ปัญญาพอเพียง เรียนรู้ร่วมกัน เท้าหนักกับการเปลี่ยนแปลงของโลก
6. ตั้งอยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง เพราะเศรษฐกิจที่สัมพันธ์และเติบโตจากฐานทางวัฒนธรรม อันหมายถึง วิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมจึงจะเป็นเศรษฐกิจมั่นคง
7. มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ผันผวนอย่างรวดเร็วจนกระทั่งมนุษย์ไม่สามารถรับได้

ปรียานุช พิบูลสรารุส (2549 : 10) ให้ความหมายหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวัง

พระมหาอาวรณ์ ชัยประสิทธิ์ (2547 : 7) สรุปว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต ของประชาชนทุกคนทุกอาชีพ มีการพัฒนาตามศักยภาพให้มีความรู้ มีคุณธรรม การพึ่งตนเองและพึ่ง อาศัยซึ่งกันและกันอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความคิดไตร่ตรองหาเหตุผลในการตัดสินใจ รู้จักใช้จ่ายไม่ ทุ่มเทไป ไม่ลุ่มหลงอบายมุข หรือคำโฆษณา และพร้อมที่จะเผชิญและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

เจตินศรี ชุมเกษียณ (2545 : 25) กล่าวว่าเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำรงชีวิตแบบพอเพียง นั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการรู้จักตัวเอง การคิดพึ่งตนเอง และการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่าง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และที่สำคัญคือ การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับศาสนาพุทธที่ให้คนเรา ดำรงชีวิตแบบทางสายกลาง ไม่ทำการใดๆที่เบียดเบียนตนเอง หรือผู้อื่น ไม่ทุ่มเท หรือทำอะไรเกินคน รู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่นตามความเหมาะสมและกำลังสามารถของตน เชื่อ ในผลของการกระทำ หรือเรียกว่ากฎแห่งกรรม ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของเหตุและปัจจัย รวมทั้งการดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง คำนึงถึงความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป สามารถนำปรัชญาไปใช้ได้กับทุกเพศ ทุกวัย และ ทุกระดับสังคม

พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์ (2545 : 11) ได้กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของคน โดยการพึ่งตนเอง มีความประหยัด พัฒนาตนเองให้มีการเรียนรู้ ภูมิปัญญาสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น รู้จักใช้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณค่าและยั่งยืน มีจิตสำนึกที่คิดต่อตนเองและสังคมช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ถือเป็นแนวทางที่คนไทยจะต้องนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่จะเป็นกำลังของประเทศชาติในอนาคต ครูจึงควรนำเศรษฐกิจพอเพียงไปส่งเสริมในโรงเรียน

ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์ (2545 : 20) ได้กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำรงชีวิตในความพอดี มีชีวิตใหม่ คือ หวนกลับมาใช้ชีวิตไทยไทย จะทำให้ชาติบ้านเมืองและตัวเราหลุดพ้นจากความทุกข์และมีความสุขในที่สุด โดยทุกชุมชนประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ดังนั้นเกษตรกรจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ เพื่อที่จะได้นำมาประยุกต์ใช้ในครอบครัว

วิชา อธิปอนันต์ (2542 : ไม่ระบุหน้า) ได้สรุปความหมายไว้ว่า ตามกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เป้าหมายหรือปรัชญาการดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตของคนไทยให้อยู่อย่างพอประมาณ ทางสายกลาง มีความพอเพียงและพอดีโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน สิ่งสำคัญต้องรู้จักพึ่งพาตนเองและทรัพยากรที่เรามีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ก่อนจะไปพึ่งพาคนอื่นหรือปัจจัยภายนอก หรือหมายถึง การที่ผู้มั่งคั่งตนเองได้ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง ครอบครัว และชุมชน

กรมวิชาการ (2542 : คำนำ) สรุปว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “ทฤษฎีใหม่” ตามแนวพระราชดำริเป็นหลักการและแนวทางสำคัญในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งแนวทางการพัฒนาเพื่อพึ่งตนเองของเกษตรกรอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยเน้นการช่วยเหลือและพัฒนาให้เกิดการพึ่งตนเอง อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า องค์พระประมุขของไทย ได้พระราชทานหลักการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทยทุกระดับทุกสาขาอาชีพ ตลอดจนถึงแนวทางการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้เป็นไปในทางสายกลาง มีความพอประมาณ มีเหตุผล รู้จักพึ่งตนเอง และทรัพยากรที่เรามีอยู่ นำมาใช้ประโยชน์ด้วยความรอบรู้รอบคอบ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งหลักการนี้มีความสำคัญในการนำไปบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างความมั่นคงด้านการดำรงชีวิตให้แก่เกษตรกรและสังคมโดยรวมของไทย

สุเมธ ตันติเวชกุล (2541: 4-5) ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้า และ

การบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ เศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตน ตามอัตภาพและไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด หลักการพึ่งตนเองซึ่งอาจจำแนก โดยยึดหลักสำคัญ 5 ประการ คือ

1. ด้านจิตใจ ทำคนให้เป็นคนที่มีความจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ประณีประนอม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
2. ด้านสังคม ชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแกร่งเป็นอิสระ
3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้และจัดการอย่างฉลาด พร้อมทั้งหาทางเพิ่มมูลค่า โดยให้ยึดอยู่บนหลักการของความยั่งยืน
4. ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่ มีทั้งดีและไม่ดี จึงต้องแยกแยะบนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้าน และเลือกใช้ที่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของเรา

ด้านเศรษฐกิจ เดิมมักพัฒนามุ่งที่การเพิ่มรายได้และ ไม่มีการมุ่งที่จะลดรายจ่าย ในเวลาเช่นนี้จะต้องปรับทิศทางใหม่ คือ จะต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญและยึดหลักพออยู่พอใช้

จากความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงข้างต้น สามารถสรุปสาระสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงได้ว่า เป็นการเน้นให้คนไทยดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง มีความสามัคคี มีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน และที่สำคัญคือแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานให้กับคนไทยในยามที่ประเทศมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ คนไทยควรนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติในการดำเนินชีวิตให้สามารถพึ่งตนเองได้มีความพอเพียงสมดุลกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พื้นฐานจิตใจ มีคุณธรรม เข้าวชนเป็นบุคคลหนึ่งที่ควรได้รับความรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย ยึดชูตัวเองให้มีความพอเพียงได้ รู้จักถ่อมตน ไม่ฟุ้งเฟ้อ อยู่อย่างประมาณตน ใช้จ่ายไม่เกินรายรับ เศรษฐกิจพอเพียงได้ รู้จักถ่อมตน ไม่ฟุ้งเฟ้อ อยู่อย่างประมาณตน ใช้จ่ายไม่เกินรายรับ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบพอเพียงเป็นทางรอดของสังคมไทย เป็นแนวคิดปัจจุบันในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและเชื่อว่าและสามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจของสังคมไทยได้

2. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การป้องกันหรือลดพ้นจากวิกฤต และให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ภายหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ปรียานุช พิบูลสราวุธ (2549 : 15) ได้สรุปหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็น การมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึงความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

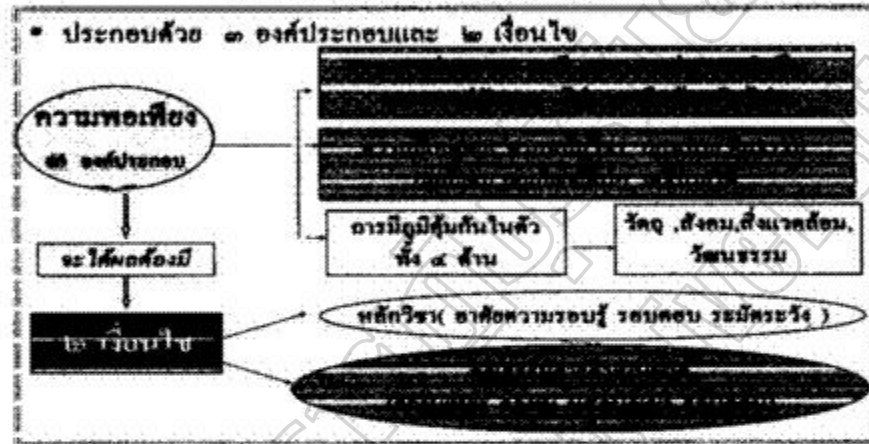
4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้ง ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

อย่างรอบคอบ ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เจื่อนใจคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ และไม่ตระหนี่

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพประกอบ 2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : ปริยานุช พิบูลสรวาท. (2549 : 15)

การปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ต้องตั้งอยู่บนทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงหลักสำคัญ 5 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน มีความรอบรู้ และมีคุณธรรม ซึ่งอาจแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ องค์ประกอบและเงื่อนไขในการคิด และการทำตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. องค์ประกอบและเงื่อนไขในการคิด ความพอเพียง ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน เพื่อให้การดำเนินงานตั้งอยู่บนทางสายกลาง กล่าวคือ

1.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ไม่รีบร้อนเกินไปหรือช้าเกินไป (เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ) การตัดสินใจถึงระดับความพอประมาณที่เหมาะสมในแต่ละเรื่องแต่ละสถานการณ์นั้นเป็นเรื่องที่ยากพอสมควร เพราะต้องใช้ทั้งเหตุผลซึ่งประมวลจาก

ประสบการณ์และความรอบรู้ทั้งหลาย และจากการเอาชนะความอยากของแต่ละคน ที่มักเอนเอียงไปในทิศทางของความไม่รู้จักพอหรือความโลภ ความต้องการของมนุษย์โดยทั่วไปนั้น อับราฮัม เอส. มาสโลว์ นักจิตวิทยาชื่อดังได้สังเกตพฤติกรรมของมนุษย์และสรุปเป็น ทฤษฎีความต้องการตามลำดับชั้น (Hierarchy of Needs Theory) โดยอธิบายว่ามนุษย์จะมีความต้องการซึ่งสามารถจำแนกเป็น 5 ระดับ โดยเมื่อได้รับการตอบสนองในลำดับหนึ่ง ๆ อย่างเพียงพอแล้ว ก็จะเชิบความต้องการ ไปยังลำดับที่สูงขึ้นต่อไป จนขั้นสุดท้ายซึ่งอาจเป็นบันปลายของชีวิต ก็มักจะหันมาหาความจริงของชีวิตหรือธรรมชาติ แต่ทุกขั้นนั้นก็คือ ความอยาก ที่ทำให้ความพอประมาณของแต่ละคนมีระดับแตกต่างกัน ซึ่งการกำหนดระดับของความพอประมาณ การใช้เหตุผล

ในการตัดสินใจระดับของความพอประมาณนั้น จะต้องใช้ข้อมูล หลักวิชา และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นตัวในการพิจารณาแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ผลความคิออกมาเป็นวิทยาศาสตร์ที่นำไปสามารถอธิบายได้ มิใช่เป็นระดับที่มาจากความรู้สึกและอธิบายไม่ได้ ในขณะที่พิจารณาเพื่อตัดสินใจนั้น จะมีข้อมูลสองด้านที่ควบคู่กันคือข้อมูลที่อนุมานจากความรู้สึก ซึ่งอาจไม่มีคำอธิบายที่มีเหตุผลสมบูรณ์กับข้อมูลหลักวิชาที่อธิบายได้ประกอบกัน แต่สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจระดับความพอประมาณในขั้นสุดท้าย มีอยู่ 3 ประการ คือ

1.1.1 ความอยาก ทางธรรมชาติคือ ค้นหา มี 3 ชนิด คือ กามคันธ์หา ภวคันธ์หา และ วิภวคันธ์หา คนเรารู้ไม่ยอมรับจิตตนเอง ปลดปล่อยให้ความอยากครอบงำจิตใจแล้วจะควบคุมไม่ได้ จะมีความอยากไม่สิ้นสุด กลายเป็นความโลภหรือโลภอย่างมาก และถ้าใช้ความอยากหรือความโลภไปตัดสินใจระดับของความพอประมาณแล้วจะ ไม่ได้คำตอบที่เหมาะสม ก็จะหาคำอธิบายที่สมเหตุผลไม่ได้ ดังนั้นเมื่อถึงเวลาตัดสินใจต้องมีสติอย่าให้ความโลภครอบงำ

1.1.2 ความจำเป็น หมายถึง ความจำเป็นตามสถานะหรืออติภาพของแต่ละคนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลทำให้ระดับความพอประมาณ ในเรื่องหนึ่ง ๆ ของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ถ้าตั้งระดับของความพอประมาณสูงเกินจำเป็นของคน ก็กลายเป็นความโลภไป ตั้งสูงน้อยก็โลภน้อย ตั้งสูงมากก็โลภมาก จะมีแต่ความเคียดรอนที่คอยพยายามไขว่คว้าหรือถ้าไม่ได้ก็จะเกิดทุกข์ทางใจ ผิดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.3 ความเหมาะสม เป็นการพิจารณาระดับของความพอประมาณที่เหมาะสมต่อตนเองนั้นควรเป็นอย่างไร กล่าวคือ เหมาะสมต่อศักยภาพและขีดความสามารถของคน ต่อสถานการณ์ และจังหวะเวลา ต่อกฎเกณฑ์สังคมคือกฎหมายและศีลธรรมอย่างไร เพื่อให้ได้ระดับความพอประมาณที่เป็นวิทยาศาสตร์และก่อปรด้วยธรรม ซึ่งจะต้องใช้ความมีเหตุผล

1.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ ซึ่งการพิจารณาผลที่จะเกิดขึ้นเมื่อได้ระดับความพอประมาณในเบื้องต้นแล้วก่อนตัดสินใจประกอบกิจกรรมใดจะต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นด้วย โดยใช้หลักทางวิชาการวิเคราะห์ขั้นสุดท้ายก่อนว่า ระดับความพอประมาณที่ได้านั้น มีจุดอ่อนจุดแข็ง มีข้อดีข้อเสียอย่างไร จะเป็นอุปสรรคหรือปัจจัยสนับสนุน เป็นวิกฤตหรือโอกาส ก็จะได้คำตอบที่ชัดเจนสำหรับการเดินก้าวต่อไป

1.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รอบด้านที่จะเกิดขึ้น ตามสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล เพื่อให้ตนเองหรือองค์กรดำรงอยู่ได้ด้วยความปลอดภัย ภูมิคุ้มกันฯ เปรียบเหมือนภูมิคุ้มกันโรคในตัวของคนเราที่สามารถป้องกันโรคได้หลายโรค ภูมิคุ้มกันการดำรงชีวิตหรือการดำรงอยู่ขององค์กรก็เช่นกัน จะต้องสามารถป้องกันผลกระทบได้หลากหลายสถานการณ์ ดังนั้นในแต่ละคนแต่ละองค์กรจะต้องมีการกำหนดเกณฑ์ความปลอดภัยขั้นต่ำในด้านต่าง ๆ ของคนไว้ มีระบบการเตือนภัย มีปัจจัยเกื้อหนุนและทางหนีทีไล่ไว้หลาย ๆ หนทาง ก็จะทำให้มีภูมิคุ้มกันที่ดี

2. องค์ประกอบและเงื่อนไขในการทำ ประกอบด้วย ความรอบรู้และคุณธรรม

การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรอบรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานของความมั่นคง คือความรอบรู้รอบคอบจะทำให้ไม่ตั้งอยู่บนความประมาทและการมีคุณธรรมคือการตั้งอยู่บนความถูกต้องในทำนองคลองธรรม กล่าวคือ

2.1 ความรอบรู้ หมายถึงการมีองค์ความรู้ในศาสตร์ต่างๆอย่างรอบด้าน ทั้งจากการศึกษาด้านวิชาการและจากประสบการณ์ มีการจัดการองค์ความรู้ที่ดี กับเพาะจนเกิดเป็นความรอบรู้ที่สามารถจะนำมาใช้ได้ในทุกสถานการณ์เหมือนเป็นสัญชาตญาณ และใช้ความรู้นั้นด้วยความระมัดระวังอย่างรอบคอบในทุกชั้นตอนเพื่อไม่ให้ตั้งอยู่ในความประมาท

2.2 คุณธรรม ในที่นี้หมายรวมถึงทั้งศีลธรรมและจริยธรรม คือ การมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต มีเมตตา ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ มีความเอื้อเฟื้อเกื้อหนุน ไม่เอาเปรียบเปรียบกัน สำนึกในส่วนรวมคือการให้ส่วนรวมเพื่อให้ส่วนรวมอยู่ได้ตนเองก็อยู่ได้ คุณธรรมเป็นเครื่องกำกับจิตใจในเรื่อง ความดี ความงาม ความจริง ไว้คุณธรรมก็เป็นความซื่อ ความเที่ยงความอัปถกษณ์ เครื่องชี้วัดคุณธรรม มี 2 ประการ ประการแรกคือศีลธรรมของศาสนา เป็น

ความเคร่งครัดในการประพฤติตนตามหลักศีลธรรมของศาสนา ประการที่สองคือจริยธรรม เป็นข้อประพฤติที่ฆราวาสสร้างขึ้น ซึ่งมี 2 ระดับ คือระดับทั่วไปของคน เช่น จริยธรรมของคนไทย คนจีน คนญี่ปุ่น เป็นต้น และจริยธรรมเฉพาะกลุ่มอาชีพ เช่น แพทย์ วิศวกร นักกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งจะทำให้สาธารณชนเกิดความเคารพศรัทธา และเชื่อมั่นต่อผู้ที่อยู่ในกลุ่มอาชีพเหล่านั้น

กล่าวโดยสรุป หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีอยู่ 5 ส่วน คือ กรอบแนวคิด คุณลักษณะ ค่านิยม เงื่อนไข และแนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ โดยแยกย่อยรายละเอียดได้ดังนี้ (1) ความพอประมาณ คือความไม่คิ ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยยึดหลักในการพึ่งตนเอง 5 ประการ คือ เอื้ออาทร ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับความต้องการและพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้าน รู้จักออมไม่ตระหนี่ (2) ความมีเหตุผลคือการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล (3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น (4) การมีความรู้ คือ ความรอบรู้ที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะนำความรู้ที่นำมาพิจารณาเชื่อมโยงเป็นแนวทางในการปฏิบัติและ (5) การมีคุณธรรม คือ คุณสมบัติของบุคคลที่ต้องมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

3. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงชีวิตและสามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกด้านๆ ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ปรียานุช พิบูลสุวรรณ (2549 : 21) ได้กล่าวถึง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยพื้นฐานก็คือ การพึ่งตนเองเป็นหลัก หมายถึง การทำอะไรอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร ความสมเหตุสมผล และการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความสมดุลในแต่ละส่วนแต่ละระดับ ครอบคลุมทั้งทางด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจ เราสามารถประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ใช้ชีวิตอย่างพอควร คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกัน ไม่เสี่ยงเกินไป การเฝ้าระวังเลือกสำรอง

2. ด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
 3. ด้านสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน
 4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดรอบคอบ เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด
 5. ด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม (ภูมิสังคม) พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านเองก่อน ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก
- กล่าวโดยสรุปการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกิดได้หลายด้าน และหลายรูปแบบ ไม่มีสูตรสำเร็จ ดังนั้นผู้ที่นำไปปฏิบัติแต่ละคนจะต้องพิจารณาตามความเหมาะสมให้สอดคล้องกับเงื่อนไขหรือสถานะที่เผชิญอยู่ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยให้ผู้นำไปปฏิบัติมีทางเลือกอีกทางหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความยั่งยืนและสมดุล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจและเจตคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ซึ่งยังไม่มียงานวิจัยใดศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง นอกจากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับบุคคลหรือองค์กรหรือกลุ่มต่างๆ ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมผลงานวิจัยที่มีความคล้ายคลึงหรือเกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยมาเสนอ ดังนี้

ดวงสมร สารแสน (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านหนองกุ้งประชารัฐบำรุง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น การวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน (2) ขั้นสอน เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ (3) ขั้นสรุป เป็นขั้นที่นักเรียนสรุปองค์ความรู้และ (4) ขั้นวัดผล เป็นขั้นประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน นักเรียนได้ความรู้จากสาระการเรียนรู้ต่างๆที่นำเนื้อหาบูรณาการ และเกิดการเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้และทักษะในหลายๆ ด้าน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สังคมสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คือ ร้อยละ 75 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การเรียนรู้ ร้อยละ 83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 80

จุฑามาศ ทองเจริญ (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง บทเรียนจากการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของปราชญ์ชาวบ้าน กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลต่างๆจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์ดำรงชีวิตและทำงานของปราชญ์ชาวบ้าน 3 ท่านและผู้มีประสบการณ์ตรงกับปราชญ์ในจังหวัดขอนแก่น 15 คน จากการวิจัยพบว่าปัจจัยภายนอกและภายในมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของปราชญ์ชาวบ้านทั้ง 3 ท่าน จุดเปลี่ยนของปราชญ์เริ่มจากการล้มเหลวจากการทำพืชเชิงเดี่ยว ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญต่อการเปลี่ยนวิธีการผลิตของปราชญ์สู่การเกษตรกรรมแบบผสมผสาน การมีเครือข่ายช่วยให้มีการประสานงานร่วมกับภาครัฐมากขึ้น และยังทำให้มีโอกาสเรียนรู้จากกันและกัน และจากภายนอกหมู่บ้าน ส่วนปัจจัยภายนอกด้านทรัพยากรในฟาร์มเช่น ที่ดิน แรงงาน และน้ำเป็นปัจจัยหลักในขณะที่เงินไม่ได้เป็นส่วนสำคัญมากนัก ปราชญ์เหล่านี้ยังมีปรัชญาดำรงชีวิตที่คล้ายกัน คือ มีความพอเพียง มีเหตุผล ขยัน อดทน และประหยัด ในการทำเกษตรของปราชญ์มีการนำหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงสอดแทรกเข้าไปในกระบวนการผลิต เช่น การรวมกลุ่ม การวางแผน การลงมือปฏิบัติ และการติดตามและประเมินผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นตอนการวางแผนและลงมือปฏิบัติ นั้นได้ประยุกต์ใช้หลักการและเงื่อนไขของทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทั้งหมด การปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของปราชญ์ ไม่เพียงแต่นำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของปราชญ์เท่านั้น แต่ยังเน้นในเรื่องประชาธิปไตยและการปกครองผ่านการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านนั้นมีบทบาทที่สำคัญอย่างมากในการขยายและเร่งรัดหลักเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชนบท อย่างไรก็ตาม การที่จะทำให้เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านในขณะที่ยังมีการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยบางตัว เช่น การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกจึงต้องมีการนำไปพิจารณาอย่างจริงจังและมีการศึกษาอย่างเป็นระบบ

ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างเสริมค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนและชุมชนด้วยโครงการอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ในการทำโครงการอาชีพของนักเรียนนั้นยังมีการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่คุ้มค่า ไม่ประหยัดและใช้อย่างสิ้นเปลือง รวมทั้งยังไม่มีการแลกเปลี่ยนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เครื่องมือ และความรู้ต่าง ๆ แก่กัน หลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแล้วได้นำไปประยุกต์ใช้ในโครงการปรากฏว่า นักเรียนมีการใช้จ่ายในโครงการอย่างประหยัด มีการใช้วัสดุอุปกรณ์

อย่างคุ้มค่า มีการแลกเปลี่ยนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และความรู้ต่าง ๆ นำเศษสิ่งเหลือใช้ในโครงการมาใช้ประโยชน์ ปรึกษากับคนในครอบครัวและภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น โดยทุกคนในครอบครัวให้ความร่วมมือสนับสนุน ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและครูผู้สอนเป็นไปในทางบวกและความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการทำโครงการอาชีพของนักเรียนก็เป็นทางบวกเช่นเดียวกัน

พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของครู ในการส่งเสริมความรู้ เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น กลุ่มประชากรที่ศึกษาได้แก่ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับบทบาท การส่งเสริมความรู้ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 44.3 อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.5 และอยู่ในระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 21.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติบทบาท ได้แก่ เจตคติที่มีต่อการสอน เศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนจากหน่วยเอกชน การสนับสนุนจากโรงเรียนและ ราชวิชาที่สอน เมื่อวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณ พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถทำนายการปฏิบัติหน้าที่ของครู ในการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงมีปัญหาในด้านผู้เรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านผู้บริหารและด้าน เพื่อนร่วมงาน

เปรม คำภีระแปง (2543 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ของผู้นำท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก โดยจำแนกตัวแปรตามระดับการศึกษาและจำแนกตามตำแหน่งของผู้นำท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลหรือตัวแทน เกษตรตำบล และผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 317 คน จากจำนวนประชากร 1,644 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทฤษฎีใหม่ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวต่างกัน

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในทุกด้าน ทุกระดับ โดยการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติอย่างจริงจัง ก็จะประสบผลสำเร็จในทุกๆ ด้านแต่การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้นั้น ควรมีรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นการพัฒนาทุกด้านอย่างยั่งยืนและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เป็นการเสริมสร้างคนให้มีความรู้ วิชาการและทักษะต่างๆที่จำเป็นเพื่อให้สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ พร้อมทั้งเสริมสร้างคุณธรรมจนมีความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมอย่างสมดุลและยั่งยืนต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาความรู้อย่างเข้าใจและเจตคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 7 โรงเรียน ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2551 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 7 โรงเรียน ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวนนักเรียน 1176 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 คน จากนั้นทำการสุ่มให้กระจายไปตามโรงเรียนต่างๆตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังรายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏใน ตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
พนมรุ้ง	410	109
บ้านคอนไม้ไฟ	173	47
บ้านถาวร	74	20
ไทยรัฐวิทยา 26 (บ้านหนองหิน)	137	36
อนุบาลเฉลิมพระเกียรติ	204	54
บ้านเจริญสุข	57	15
บ้านโคกยาง	121	32
รวม	1176	291

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการผสมผสานเครื่องมือ 2 ประเภท คือ แบบทดสอบและแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพัฒนาและดัดแปลงมาจากหนังสือเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของบริษัท อักษรเจริญทัศน์ (อจท.) ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ

1. ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง
2. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

เกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 2 ระดับ

ตอบถูก	ให้คะแนน	1	คะแนน
ตอบผิด	ให้คะแนน	0	คะแนน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดเจตคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผู้วิจัยพัฒนาและคัดแปลงจาก “รังสิตโพสท์” (การสำรวจทัศนคติของประชาชนต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง) มหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งข้อคำถามมีทั้งข้อคำถามในเชิงนิมิตาน (Positive Statement) และเชิงนิเสธ (Negative Statement) ดังนี้

1. ข้อคำถามในเชิงนิมิตาน (Positive Statement) ระดับการให้คะแนน มีดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

2. ข้อคำถามในเชิงนิเสธ (Negative Statement) ระดับการให้คะแนน มีดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Form) เพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรี เขต 3

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารอ้างอิง โดยกำหนดข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นคำถามที่ครอบคลุมเนื้อหาที่จะสร้างข้อมูลให้สอดคล้องของข้อคำถาม

2.2 นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม

2.3 ดำเนินการสร้างเครื่องมือแต่ละชนิด โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานการวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

2.4 ร่างแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแบบสอบถามเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปให้ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการควบคุมภาคินิพนธ์ทำการตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงและให้ได้คำถามที่ครอบคลุม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบทดสอบและแบบสอบถามครั้งนี้ ได้แก่

2.4.1 ดร.ผดุงชาติ ยงค์ อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.4.2 ดร.ชงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.4.3 อาจารย์ทองจันทร์ หอมเนตร วิทยากรพิเศษสถาบันส่งเสริมสังคมไทย

2.5 นำร่างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแบบสอบถามเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไข จากผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการควบคุมภาคินิพนธ์ มาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.6 นำร่างแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนถนนนันทพิทยาคม อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพแบบทดสอบผลเป็นดังนี้

2.6.1 ค่าความยากง่ายรายข้อและอำนาจจำแนกรายข้อ โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.20 - 0.80 ไว้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ 2542 : 238 -239) ผลปรากฏว่า ความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.38 -0.80 ค่าอำนาจจำแนก (R) อยู่ระหว่าง 0.25 - 0.88

2.6.2 หากความเชื่อมั่นแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้วิธีการของคูเลอร์และริชาร์ดสัน (KR 20) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ 2542 : 256-257) ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.7956

2.7 นำร่างแบบแบบสอบถามเจดคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนถนนหักพิทยาคม อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8153

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขออนุญาตและความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 7 โรงเรียน ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเอง จำนวน 291 ฉบับ เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดทำข้อมูลผู้วิจัย ได้ดำเนินการดังนี้
 1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
 2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
 3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
 4. ประมวลผลด้วย โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากแบบทดสอบและแบบสอบถามด้วยวิธีทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percen)
2. การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์โดย หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

เกณฑ์ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งออกเป็น 4 ระดับ โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) (ประคอง กรมสุต. 2542 : 98)

ระดับค่าเฉลี่ย	ระดับความรู้ความเข้าใจ
0.76 - 1.00	มาก
0.51 - 0.75	ปานกลาง
0.26 - 0.50	น้อย
0.00 - 0.25	น้อยมาก

3. การศึกษาระดับเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับเจตคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การแปลความหมายได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100)

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	เจตคติดีมาก
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	เจตคติดี
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	เจตคติด้านกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	เจตคติไม่ค่อยดี
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	เจตคติไม่ดี

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบที่เข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หากำร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยวิธีวิเคราะห์อย่างง่าย

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร (KR 20) ของ คูเคอร์และริชาร์ดสัน

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความรู้ความเข้าใจและเจตคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 7 โรงเรียน ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2551 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและ
นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ตามสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม
คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ทำการวิเคราะห์และจำแนกผลการวิเคราะห์เป็น 4 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศชาย	97	33.3
เพศหญิง	194	66.7
รวม	291	100

จากตาราง 2 พบว่านักเรียนจำนวน 291 คน เมื่อจำแนกตามเพศ ปรากฏว่า เพศหญิง
มีจำนวน 194 คน (ร้อยละ 66.7) ซึ่งมากกว่าเพศชายที่มีจำนวน 97 คน (ร้อยละ 33.3)

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
12 - 14 ปี	247	84.9
15 - 17 ปี	44	15.1
รวม	291	100

จากตาราง 3 พบว่านักเรียน เมื่อจำแนกตามอายุ ปรากฏว่าผู้ที่มีอายุ 12 - 14 ปี มีจำนวน 247 คน (ร้อยละ 84.9) ซึ่งมากกว่า ผู้ที่มีอายุ 15 - 17 ปี มีจำนวน 44 คน (ร้อยละ 15.1)

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	37	12.7
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	146	50.2
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	108	37.1
รวม	291	100

จากตาราง 4 พบว่านักเรียนจำนวน 291 คน เมื่อจำแนกตามระดับชั้น ปรากฏว่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มากที่สุด จำนวน 146 คน (ร้อยละ 50.2) รองลงมาคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวน 108 คน (ร้อยละ 37.1) และน้อยที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 37 คน (ร้อยละ 12.7)

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามแหล่งให้ความรู้เรื่องปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

แหล่งให้ความรู้เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โทรทัศน์	101	34.7
หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร	23	7.9
โรงเรียน	141	48.5
วิทยุ	2	0.7
อินเทอร์เน็ต	15	5.2
อื่นๆ	9	3.1
รวม	291	100

จากตาราง 5 พบว่านักเรียนจำนวน 291 คน เมื่อจำแนกตามการได้รับรู้เรื่องปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ปรากฏว่าได้รับความรู้จากโรงเรียน มากที่สุด จำนวน 141 คน (ร้อยละ 48.5) รองลงมา ได้รับความรู้จากโทรทัศน์ มีจำนวน 101 คน (ร้อยละ 34.7) และน้อยที่สุดคือได้รับความรู้จากวิทยุ มีจำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.7)

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ	14	4.8
ค้าขาย	17	5.8
เกษตรกรรวม	157	54.0
รับจ้าง	93	32.0
อื่นๆ	10	3.4
รวม	291	100

จากตาราง 6 พบว่านักเรียน เมื่อจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง ปรากฏว่าอาชีพเกษตรกรรวม มากที่สุด จำนวน 157 คน (ร้อยละ 54.0) รองลงมา อาชีพรับจ้าง มีจำนวน 93 คน (ร้อยละ 32.0) และน้อยที่สุดคือ อาชีพ อื่นๆ มีจำนวน 10 คน (ร้อยละ 3.4)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของนักเรียนโดยภาพรวม

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	0.71	0.11	ปานกลาง
ภาพรวม	0.71	0.11	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่านักเรียน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ใน
ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.71$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน

ความรู้ความเข้าใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	0.82	0.17	มาก
ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	0.61	0.16	ปานกลาง
ด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	0.70	0.19	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	0.71	0.11	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 0.82$) ส่วนด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ ด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.61, 0.70$)

ตาราง 9 ความดี ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ด้านความหมายเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมกระจายข้อ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวนผู้ตอบถูก		จำนวนผู้ตอบผิด		\bar{X}	S.D.	ระดับ
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ			
ด้านความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง							
1. ข้อใดคือความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงที่สมบูรณ์ที่สุด	223	76.6	68	23.4	0.77	0.42	มาก
2. แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมีลักษณะอย่างไร	238	81.8	53	18.2	0.82	0.38	มาก
3. คำว่าเส้นทางสายกลางตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง การดำเนินชีวิตอย่างไร	223	76.6	68	23.4	0.77	0.42	มาก
4. "พอมี พอกิน พอใช้" มีความหมายตรงกับข้อใดมากที่สุด	262	90.0	29	10.0	0.90	0.30	มาก
รวมเฉลี่ย					0.81	0.167	มาก

จากตาราง 9 พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน ด้านความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=0.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีผู้ตอบถูกมากที่สุด จำนวน 262 คน (ร้อยละ 90.0) คือ ข้อ 4 "พอมี พอกิน พอใช้" มีความหมายตรงกับข้อใด ซึ่ง มีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ($\bar{X}=0.90$) รองลงมา คือ ข้อ 2 แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมีลักษณะอย่างไร มีผู้ตอบถูก จำนวน 238 คน (ร้อยละ 81.1) มีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ($\bar{X}=0.82$) และข้อที่มีผู้ตอบถูกน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 คำว่าเส้นทางสายกลางตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง การดำเนินชีวิตอย่างไร และข้อ 1 ข้อใดคือความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงที่สมบูรณ์ที่สุด ซึ่งมีผู้ตอบถูกเท่ากับจำนวน 223 คน (ร้อยละ 81.1) มีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ($\bar{X}=0.82$)

ตาราง 10 ความดี ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมและรายข้อ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวนผู้ตอบถูก		จำนวนผู้ตอบผิด		\bar{X}	S.D.	ระดับ
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ			
ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง							
5. หลักการและเจอนใจที่เป็นหัวใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เรียกว่า 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือข้อใด	181	62.2	110	37.8	0.62	0.49	ปานกลาง
6. จุดมุ่งหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างไร	241	82.2	50	17.2	0.83	0.38	มาก
7. ข้อใด คือ เป้าหมายของหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญที่สุด	184	63.2	107	36.8	0.63	0.48	ปานกลาง
8. หลักธรรมในข้อใดตรงกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง	103	35.4	188	64.4	0.35	0.48	น้อย
9. อะไรเป็นต้นเหตุการเกิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	207	71.7	84	28.9	0.71	0.45	ปานกลาง
10. ความมีเหตุผล ในการดำรงชีวิตตรงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงข้อใด	183	62.9	108	37.1	0.63	0.48	ปานกลาง
11. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม คุณธรรมในที่นี้ หมายถึงข้อใด	182	62.5	109	37.5	0.63	0.49	ปานกลาง
12. การนำ ความรู้ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในด้านใดจึงจะเหมาะสมที่สุด	133	45.7	158	54.3	0.46	0.49	น้อย

ตาราง 11 ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้
โดยภาพรวมและรายข้อ

ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวนผู้ตอบถูก		จำนวนผู้ตอบผิด		\bar{X}	S.D.	ระดับ
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ			
ด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงไปประยุกต์ใช้							
17. การใช้ปุ๋ยเคมีชีวภาพและใช้พืช สมุนไพรแทนสารเคมีตรงกับข้อ ต่อไปนี้	173	59.5	118	40.5	0.59	0.49	ปานกลาง
18. จากการที่ตัวเราต้องเผชิญกับปัญหา ต่างๆอย่างรอบด้าน แนวทางที่จะ รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้ อย่างมั่นคง ยั่งยืนภายใต้กระแส โลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลง ต่างๆนั้นข้อใดเหมาะสมมากที่สุด	62	21.3	229	78.7	0.21	0.41	น้อย
19. การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ให้ได้ผลควรเริ่มต้น อย่างไร	255	87.6	36	12.4	0.88	0.33	มาก
20. การพัฒนาเศรษฐกิจ โดยนำทฤษฎี เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ก่อให้เกิด สิ่งใดมากที่สุด	151	51.9	140	48.1	0.52	0.50	ปานกลาง
21. นักเรียนคนใดคือนักปฏิบัติตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง ในหัวข้อ พอประมาณ	252	86.6	39	13.4	0.81	0.39	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวนผู้ตอบถูก		จำนวนผู้ตอบผิด		\bar{X}	S.D.	ระดับ
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ			
22. นายสมทรงทำงานในคันแห่งหนึ่ง ซึ่งมีเห็ดำ บูหรี การพ่น และ อบายมุขค่างามมากมาย แต่ นายสมทรงไม่หลง คัด งมงายกับ อบายมุขเหล่านั้น เพราะนายสมทรง มีครอบครัวที่อบอุ่นและคอยดักเตือน อยู่เสมอ แสดงว่านายสมทรง ปฏิบัติ ตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงข้อใด	148	50.9	143	49.1	0.51	0.50	ปานกลาง
23. "ชีวิต ไม่รอด ไม่มีเงินเก็บเลย เพราะ การใช้สารเคมีฉีดไปมาๆ เราน็อก ไปด้วย เนื่องจากสารพิษตกค้างใน กระแสดือด เมื่อผลผลิตออกมาจ่าย เป็นค่าเช่า ค่าปุ๋ย ค่ารักษาตัวเอง หมด" จากข้อความนี้หากเขาใช้วิธีนำ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ควร หลีกเลี่ยงข้อใด	142	48.8	149	51.2	0.49	0.50	น้อย
24. ในยุคกระแสโลกาภิวัตน์ นักเรียนคิด ว่าจะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ใช้ได้หรือไม่ อย่างไร	262	90.0	29	10.0	0.90	0.30	มาก
25. ถ้าประชาชนชาวไทยทุกคนใช้หลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการ ดำเนินชีวิตจะเกิดผลดีต่อเศรษฐกิจ ของประเทศไทยในข้อใดมากที่สุด	197	67.7	94	32.3	0.68	0.47	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย					0.70	0.19	ปานกลาง

จากตาราง 11 พบว่า นักเรียน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน ด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีผู้ตอบถูกมากที่สุด จำนวน 262 คน (ร้อยละ 90.0) คือ ข้อ 24 ในยุคกระแสโลกาภิวัตน์ นักเรียนคิดว่าจะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ใช้ได้อย่างไร มีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ($\bar{X}=0.90$) รองลงมา คือข้อ 19 การนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้ได้ผลควรเริ่มต้นอย่างไร มีผู้ตอบถูก จำนวน 255 คน (ร้อยละ 87.6) มีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ($\bar{X}=0.88$) และข้อที่มีผู้ตอบถูกน้อยที่สุด คือ ข้อ 18 จากการที่ตัวเราต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆอยู่อย่างรอบด้าน แนวทางที่จะรอดพ้นและ สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆนั้น ข้อใดเหมาะสมมากที่สุด มีผู้ตอบถูก จำนวน 62 คน (ร้อยละ 21.3) มีระดับความรู้ความเข้าใจใน ระดับน้อย ($\bar{X}=0.21$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของนักเรียนจำแนกตามเพศ

ความรู้ความเข้าใจ	เพศชาย			เพศหญิง		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	0.82	0.16	มาก	0.82	0.17	มาก
ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	0.56	0.15	ปานกลาง	0.64	0.16	ปานกลาง
ด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้	0.67	0.20	ปานกลาง	0.72	0.17	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	0.68		ปานกลาง	0.72	0.12	ปานกลาง

จากตาราง 12 พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ นักเรียนหญิงและนักเรียนชาย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.68, 0.72$ ตามลำดับ) โดยด้านความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของนักเรียนจำแนกตามอายุ

ความรู้ความเข้าใจ	อายุ 12 – 14 ปี			อายุ 15 – 17 ปี		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	0.68	0.23	ปานกลาง	0.52	0.19	ปานกลาง
ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	0.54	0.13	ปานกลาง	0.67	0.16	ปานกลาง
ด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้	0.62	0.18	ปานกลาง	0.77	0.23	มาก
รวมเฉลี่ย	0.61	0.14	ปานกลาง	0.80	0.13	ปานกลาง

จากตาราง 13 พบว่า เมื่อจำแนกตามช่วงอายุของนักเรียนทั้ง 2 ช่วงอายุ มีความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.61, 0.80$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งช่วงอายุ 12 – 14 ปี และ 15 -17 ปี ยกเว้นด้านนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ ช่วงอายุ 15 -17 ปี อยู่ในระดับมาก

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษา

ความรู้ความเข้าใจ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1			ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2			ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	0.58	0.17	มาก	0.80	0.17	มาก	0.84	0.15	มาก
ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	0.48	0.14	น้อย	0.75	0.16	ปานกลาง	0.77	0.17	มาก
ด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	0.45	0.18	น้อย	0.70	0.19	ปานกลาง	0.79	0.72	มาก
รวมเฉลี่ย	0.48	0.15	น้อย	0.75	0.14	ปานกลาง	0.80	0.13	มาก

จากตาราง 14 พบว่า เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.48, 0.75, 0.80$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทุกระดับการศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและ ด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับน้อย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับปานกลางและระดับชั้นศึกษาปีที่ 3 อยู่ระดับมาก

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นแถมตามแหล่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แหล่งให้ข้อมูล	ด้านความหมาย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง			ด้านหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง			ด้านการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้			รวมเฉลี่ย		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	โทรทัศน์	0.62	0.23	ปานกลาง	0.52	0.11	ปานกลาง	0.58	0.20	ปานกลาง	0.57	0.13
หนังสือพิมพ์ วารสาร	0.62	0.21	ปานกลาง	0.51	0.13	ปานกลาง	0.62	0.15	ปานกลาง	0.58	0.12	ปานกลาง
โรงเรียน	0.68	0.23	ปานกลาง	0.52	0.17	ปานกลาง	0.60	0.23	ปานกลาง	0.60	0.17	ปานกลาง
วิทยุ	0.50	0.14	น้อย	0.41	0.00	น้อย	0.35	0.30	น้อย	0.42	0.15	น้อย
อินเตอร์เน็ต	0.64	0.22	ปานกลาง	0.54	0.12	ปานกลาง	0.63	0.21	ปานกลาง	0.61	0.14	ปานกลาง
อื่นๆ	0.82	0.25	ปานกลาง	0.67	0.15	ปานกลาง	0.62	0.22	ปานกลาง	0.70	0.15	ปานกลาง

จากตาราง 15 พบว่าแหล่งให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้นักเรียน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม ระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ย 0.5, 0.58, 0.60, 0.61 และ 0.70 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 3 ด้าน แหล่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกแหล่ง ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น แหล่งให้ข้อมูลจากวิทยุ นักเรียนมีความรู้ในระดับน้อย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนจำนวนตามอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง	ด้านความเหมาะสมของเศรษฐกิจพอเพียง			ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง			ด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้			รวมเฉลี่ย		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ข้าราชการ	0.77	0.17	มาก	0.61	0.12	ปานกลาง	0.68	0.16	ปานกลาง	0.69	0.12
ค้าขาย	0.59	0.16	ปานกลาง	0.55	0.11	ปานกลาง	0.59	0.17	ปานกลาง	0.57	0.08	ปานกลาง
เกษตรกรรม	0.66	0.24	ปานกลาง	0.53	0.14	ปานกลาง	0.57	0.23	ปานกลาง	0.59	0.15	ปานกลาง
รับจ้าง	0.65	0.23	ปานกลาง	0.50	0.15	ปานกลาง	0.57	0.19	ปานกลาง	0.57	0.14	ปานกลาง
อื่นๆ	0.58	0.22	ปานกลาง	0.60	0.11	ปานกลาง	0.60	0.19	ปานกลาง	0.59	0.14	ปานกลาง

จากตาราง 16 พบว่านักเรียนแยกตามอาชีพผู้ปกครอง โดยภาพรวม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.66, 0.70, 0.72$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนที่มีผู้ปกครองทุกอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นนักเรียนที่มีผู้ปกครองอาชีพข้าราชการ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับ เจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของนักเรียน โดยภาพรวม

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ภาพรวมเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 15 ข้อ	0.34	0.48	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	0.34	0.48	ปานกลาง

จากตาราง 17 พบว่านักเรียน มีเจตคติต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 0.34$)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ตาราง 18 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

ที่	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
1	กระบวนการเรียนการสอนของครู ควรมีเทคนิควิธีการในการถ่ายทอดความรู้ ให้เข้าใจง่าย สนุกสนาน ไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และควรมีสื่อการสอนที่หลากหลายและเหมาะสม	23	27.3
2.	ควรมีกิจกรรมที่สามารถเป็นตัวอย่างที่ชัดเจน	17	20.2
3.	ควรมีตัวอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และ ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในเรื่องการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง	15	17.8
4.	ควรมีวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาให้การอบรมเพิ่มเติม	15	17.8
5.	ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษานอกสถานที่ และได้ฝึกปฏิบัติจริง	9	10.7
6.	ครูควรมีความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี ชัดเจน	5	5.9
	รวม	84	100

จากตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยข้อที่ได้รับข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ ข้อ 1 กระบวนการเรียนการสอนของครู ควรมีเทคนิควิธีการในการถ่ายทอดความรู้ ให้เข้าใจง่าย สนุกสนาน ไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และควรมีสื่อการสอนที่หลากหลายและเหมาะสม จำนวน 23 คน (ร้อยละ 27.3) รองลงมา คือข้อ 2 ควรมีบุคคลตัวอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง, ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในเรื่องการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และ ข้อ 3 ควรมีวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาให้การอบรมเพิ่มเติม จำนวน 15 คน (ร้อยละ 17.8)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 7 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 1,176 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ได้จากการสุ่มจากประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 7 โรงเรียน ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2551 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตาราง เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 คน จากนั้นทำการสุ่มให้กระจายไปตามโรงเรียนต่างๆตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและมีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำแบบทดสอบและแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียน ถนนหักพิทยาคม อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ 0.7956 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.8153

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบทดสอบและแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 7 โรงเรียน ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเอง จำนวน 291ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

4.2. วิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจ และเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้โดยหาค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกความรู้ความเข้าใจเป็นรายด้าน คือ ด้านความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ข้อที่ได้รับการเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากที่สุด คือกระบวนการเรียนการสอนของครู ควรมีเทคนิควิธีการ ในการถ่ายทอดความรู้ ให้เข้าใจง่าย สนุกสนาน ไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย มีสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม รองลงมา คือ ควรมีตัวอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต แบบเศรษฐกิจพอเพียง และ ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในเรื่องการดำรงชีวิต แบบเศรษฐกิจพอเพียง

อภิปรายผล

จากการศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวม มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่านักเรียนทุกคนได้รับความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจากโรงเรียน ซึ่งจัดให้เรียนทุกระดับชั้น เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคน ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำหลักหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดเป็นหลักสูตรการเรียนการสอน ในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้โรงเรียนจัดหลักสูตรแบบบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียนในทุกด้าน โดยเน้นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังวิถีการคิด และการปฏิบัติคนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้คุณธรรมนำความรู้ นอกจากนี้นักเรียนยังได้รับความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การอบรม และสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆอย่างหลากหลาย จึงทำให้มีความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น แต่จากผลการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความรู้ในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแค่ในระดับพื้นฐานเท่านั้น แต่ในเรื่องที่จับต้อง ยังมีความรู้ ยังไม่ลึกซึ้งและไม่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับระดับของความรู้ ชั้นแรกของ

พฤติกรรมความรู้ ของ บลูม (Bloom, 1956 : 65-197) พฤติกรรมและสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งเน้นการ จำไม่ว่าจะเป็นการระลึกถึงหรือระลึกได้ก็ตาม เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอันสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ โดยเริ่มต้นจากการรวบรวมสาระต่างๆเหล่านั้น จนกระทั่งพัฒนาไปสู่ขั้นที่มีความ สลับซับซ้อนยิ่งขึ้นไป จึงส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมด้านความรู้ความเข้าใจของนักเรียนจึงไม่ชัดเจนตาม ไปด้วย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนได้รับการส่งเสริมและปลูกฝังความรู้เรื่องหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงยังไม่ดีพอและเต็มที่ จึงทำให้นักเรียนมีความสนใจ เห็นความสำคัญของ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่มากนัก จึงส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ไม่เต็มที่ นอกจากนี้ยังมองได้ถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู การส่งเสริมความรู้และการปลูกฝังหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงให้กับนักเรียนของโรงเรียน และหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ยังน้อย ไม่ลึกซึ้ง เต็มที่ และมี ประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าระดับความรู้ความเข้าใจระดับความรู้ ความเข้าใจที่มีต่อ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัด บุรีรัมย์ เป็นดังนี้

2.1 ด้านความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงโดยให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนทุกระดับชั้น โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนด ขอบเขตที่ชัดเจน ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้น การที่นักเรียนได้เรียนอย่าง ค่อนข้าง ทำให้นักเรียนจำ หลักการ กฎเกณฑ์ ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงได้ เพราะเป็น ความรู้พื้นฐานที่อาศัยการจำหรือระลึกได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อน ซึ่งเป็นระดับ พฤติกรรมความรู้ขั้นต่ำสุดหรือขั้นที่ง่ายที่สุดของความรู้ ที่เกิดกับการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิด และทฤษฎี ในการจำแนกพฤติกรรมของความรู้ ของ บลูม (Bloom, 1956 : 65-197) ซึ่งได้กำหนดระดับพฤติกรรมของความรู้ไว้ 6 ระดับ นอกจากนี้นักเรียนยังได้รับความรู้เรื่อง เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานต่างๆและสื่อต่างๆอย่าง หลากหลาย เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต วิทยุ จากสิ่งพิมพ์ต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ จากแหล่ง การเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น จากห้องเรียน จะเพิ่มขึ้นมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคลและแหล่งความรู้ที่ ได้รับมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดความรู้ความเข้าใจของ วิคตอเรีย (Victoria, 1989 : 1251) ได้ กล่าวไว้ว่า ความรู้ความเข้าใจ เกิดจากการรับรู้ในสิ่งที่ได้มาจากการศึกษาและสิ่งแวดล้อมในสังคม

เมื่อมีแหล่งให้ความรู้ แหล่งข่าว การรับรู้และความเข้าใจเหมือนกันหรือแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับบุคคลและแหล่งความรู้ที่ได้รับมา

2.2 ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ เป็นความรู้ที่ต้องอาศัย ความรู้ ความคิด ที่ซับซ้อนมากขึ้น ถ้านักเรียนไม่เข้าใจก็จะส่งผลกระทบต่อความรู้ความเข้าใจในระดับที่ยากขึ้นน้อยลง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงบทบาทของครู สังคม ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่ดีพอ และยังไม่ทั่วถึง นอกจากนี้นักเรียนยังขาดแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะบุคคลที่ใกล้ชิดนักเรียน เช่น พ่อแม่ ครู เป็นต้น จึงทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจไม่ลึกซึ้ง และไม่สามารถแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจได้อย่างชัดเจน และยังเป็น การบ่งบอกว่าครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่ดีพอ จึงถ่ายทอดไปสู่ นักเรียน ได้ไม่ดี

นอกจากนี้อาจจะเป็นเพราะระดับการศึกษาของนักเรียนต่างกันจึงทำให้ความรู้ความเข้าใจต่างกัน จากผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีการศึกษาระดับกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน ซึ่งพบได้จากผลการศึกษาคำถามความรู้ความเข้าใจที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแยกตามระดับการศึกษา พบว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก รองลงมา คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเปรม คำภิระแปง (2543 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ของผู้นำท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก โดยจำแนกตัวแปรตามระดับการศึกษาและจำแนกตามตำแหน่งของผู้นำท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลหรือตัวแทน เกษตรตำบล และผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 317 คน จากจำนวนประชากร 1,644 คน ผลการวิจัยพบว่าผู้นำท้องถิ่นมีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวต่างกัน แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า มีระดับพฤติกรรมด้านความรู้ และประสบการณ์ด้านความรู้มากกว่า จึงทำให้มีการวิเคราะห์ถึงเคราะห์ ได้ดีกว่า

3. ผลการวิเคราะห์ระดับเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวม มีเจตคติอยู่ในระดับ

ปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง ส่งผลให้มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลางด้วย สอดคล้องกับแนวคิดรูปแบบความสัมพันธระหว่างความรู้ เจตคติกับพฤติกรรมการปฏิบัติ ของ ชาวต (Schwartz .1996 : 254 ; อ้างถึงในอัญชลี สิงหตุต .2543 : 35) ความรู้จะส่งผลให้เกิดเจตคติ จะมีเจตคติที่ดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ แนวคิดด้านองค์ประกอบของเจตคติของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 59) คือองค์ประกอบด้านปัญญา (Cognitive Component) กล่าวโดยสรุปว่า ถ้าบุคคลรู้และเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ดี บุคคลนั้นก็จะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลรู้และเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งไม่ดี บุคคลนั้นก็จะมีเจตคติไม่ดีต่อสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลรู้และเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งไม่ดี บุคคลนั้นก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย และถ้าบุคคลไม่รู้จักและไม่เข้าใจถึงสิ่งนั้นๆเลย เจตคติก็จะไม่เกิดขึ้น เมื่อเกิดการรู้และเข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว จึงทำให้เกิดองค์ประกอบที่สองตามมา ดังนั้นถ้านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี นักเรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วย

จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าบทบาทครู ครอบครัวยุวมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการส่งเสริมความรู้และการปลูกฝังหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียน ยังน้อย ทำให้นักเรียนนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิตไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และแสดงพฤติกรรมอันพึงประสงค์ออกมาได้ยังไม่เต็มที่ นอกจากนี้ อาจจะเป็นเพราะบทบาทของครู ในการนำหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการเรียนการสอน ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จึงทำให้นักเรียนความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่เต็มที่ ส่งผลต่อเจตคติที่ดีหรือไม่ดีของนักเรียนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะสำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา นำไปพัฒนา ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผล
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวม
มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการการศึกษา พบว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนและการส่งเสริม
ความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูมีความสำคัญและมีผลต่อความรู้ความ
เข้าใจของนักเรียน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ
ส่งเสริมบทบาทของครูในทุกๆด้าน โดยการจัดอบรม ศึกษาดูงาน หรือการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
พัฒนาครู เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง การใช้วิธีการสอนแบบต่างๆการสร้างและ
การใช้สื่อ การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล สำหรับครูอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ จัดระบบ
การประเมินผล เป็นกลไกที่ควบคุมและผลักดันให้สถานศึกษาพัฒนาการเรียนการสอนตาม
หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้สำนักงานรับรองมาตรฐานประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)
ทำหน้าที่ในการพัฒนาระบบการประเมินผลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเฉพาะเจาะจง ทั้ง
ด้านการสอน สื่อการสอน ครูผู้สอน ของผู้เรียน และมีการนิเทศการเรียนการสอนเรื่องเศรษฐกิจ
พอเพียงในโรงเรียนอย่างทั่วถึง และติดตามผลการนิเทศอย่างจริงจัง นอกจากนี้หน่วยงานที่
เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ ครู
หันมาดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยไม่ก่อหนี้ ไม่ใช่จ่ายเกินตัว มีการออมทรัพย์
จนสามารถเป็นแบบอย่างให้นักเรียนไปพร้อมกับการถ่ายทอดความรู้ เช่นการจัดการประกวดครู
ดีเด่นในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง และ โรงเรียนตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเงื่อนไขให้
โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และสามารถส่งผลกระทบต่อชุมชน ให้หันมา
ดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับภาค
และระดับประเทศ นอกจากนี้สถานศึกษาคควรร่วมมือกับชุมชน ในการปลูกฝังและส่งเสริมการนำ
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

3. ผลการศึกษาเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า นักเรียนระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง สำหรับเรื่องที่นักเรียนมีเจตคติไม่ดี คือ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เศรษฐกิจ
ของประเทศดีขึ้น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ควรนำข้อที่ค้นพบ
นี้ไปใช้ในการวางแผน พัฒนา ส่งเสริม ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

อย่างด่งแท้ โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงานในแหล่งที่สามารถเป็นตัวอย่างที่ชัดเจน และประสบผลสำเร็จ ด้านการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับเรื่องนี้นักเรียนมีเจตคติที่คืออยู่แล้ว ควรมีการส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้มีชีวิตที่สมดุลและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
2. ศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่กระบวนการเรียนการสอนและการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2542). **แนวการจัดการเรียนรู้เกณฑ์ระบบเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมส่งเสริมการเกษตร.(2543). **เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเกษตรที่พึ่งพาตนเอง**. สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา**. ค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2551, จาก <http://www.moe.go.th/sufficiency>
- _____. (2550). **ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (พ.ศ.2550 – 2554)**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.สำนักพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษาและกิจการพิเศษ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กิริติ ยศชิงขง. (2549).**การจัดการความรู้ในองค์กรและกรณีศึกษา**.กรุงเทพฯ : มิติเคอร์ก็อปปี้.
- เกษม วัฒนชัย. (2550). **การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเครือข่ายการศึกษา**. เอกสารการบรรยาย วันเสาร์ที่ 17 มิถุนายน 2548 ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง .(2549). **การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง**. ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2551 , จาก <http://www.csri.or.th>
- จักรกริช ใจดี. (2542).**ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตร กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศิลปศาสตรบัณฑิต : บัณฑิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จำนง พรายเข้มแจ. (2535). **เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับการตอนซ้อนเสริมตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพฯ : โรงเรียนพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- จุฑามาศ ทองเจริญ.(2550). **บทเรียนจากการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของปราชญ์ชาวบ้าน กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต : บัณฑิตวิทยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เฉลิมศรี ชุนเกษมชยน. (2550). การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภาวะการณเป็น
หนี้สินของข้าราชการ ดังักคองทัพรือ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร.ปริญญาโท
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชวนชัย เชื้อสาธุชน. (2533). การวัดเจตคติ. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี.
- ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์. (2545). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างเสริมค่านิยมตามแนวคิด
เศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนและชุมชนด้วยโครงการอาชีพ. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : บัณฑิตวิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดวงสมร สารแสน.(2550). การพัฒนากิจกรรมการสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการ เรื่อง
เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านหนองกุงประชารัฐบารุง อำเภอนอนหวือ จังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทรงพล ภูมิพัฒน์.(2538).จิตวิทยาทั่วไป.กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ทวีสิทธิ์ สิทธิกร.(2535). บูรณาการการสอนสุขศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์.
- นืออน พินประคิมฐ์.(2541). จิตวิทยาสังคม. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- ประคอง กรรณสุด.(2542). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ :
- ประนอม พัยคนพันธ์. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติและปัญหา
อุปสรรคในการบริหารจัดการงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัคร
สาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ:วารสารสาธารณสุขมูลฐานภาคกลาง.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542).ระเบียบวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. บุรีรัมย์ :
สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประเวศ ะสี.(2542). เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- ปรัชญ์ชัย ใจชาญสุขกิจ .(2546). ความรู้ความเข้าใจด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ
เจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดชุมพร .วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสตร์สิ่งแวดล้อม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ปรียานุช พิบูลธราวุธ และ ระวีวรรณ ภาคพรต. (2550). กรอบแนวคิดในการจัดทำร่างหลักสูตร
 เศรษฐกิจพอเพียง. 20 มิถุนายน 2550.
- เปรม คำภีระแปง . (2543) .การศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทฤษฎีใหม่
 ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ของผู้นำท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
 สาขาบริหารการศึกษา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พระมหาอาวรรณ ชัยประสิทธิ์. (2547). สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับ
 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่
 อำเภอสันป่าคอง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต :บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . (2549). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3).
 กรุงเทพฯ: แมส ทับทิมขิง.
- พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์. (2545). บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
 มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น .วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
 :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ภพ เถาทไพบูลย์. (2537). แนวการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- มนต์ชัย วรพันธ์.(2538). ความรู้ทางสิ่งแวดล้อมของผู้จับซื้อบรรทุกตั้งแต่ดิบดัดขึ้นไปใน
 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม.
 : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.(2540).เอกสารประกอบการสอนหมายเลข 5 พฤติกรรมการเรียนรู้
 ทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- ชวดี ไททะโชติ.(2532). การวัดผลทางสังคมศาสตร์.กรุงเทพฯ : พิทักษ์อักษรการพิมพ์.
- ล้วน สายยศและล้วน สายยศ .(2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิทยา อธิปอนันต์และคณะ. (2543). เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเกษตรที่พึ่งตนเอง. กรุงเทพฯ: สำนัก-
 ส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ศักดิ์ สุทรเทศน์ .(2531). เจตคติ. กรุงเทพฯ : ดี.ดี.บุ๊คสโคร์.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2542). ทฤษฎีและปฏิบัติการจิตวิทยาสังคม. สกลนคร : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- สมคิด รัตน์วงศ์ไชย. (2541). ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2533). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์.
- ส.วาสนา ประวาลพุกษ์.(2549). คู่มือการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เรื่องหลักและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- สมโภชน์ ศรีลาศักดิ์.(2541). ความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัด ศัตรูพืช กรณีบ้านนาโพธิ์ ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอคอนคาอ จังหวัดมุกดาหาร. ภาคนิพนธ์ ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สันติ ไชยมงคล. (2542). เจตคติของผู้ให้บริการสถานีอนามัยที่มีต่อการบริการด้านรักษาพยาบาลของ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). เอกสารสรุปสาระสำคัญของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ .(2537). การสร้างมาตรฐานในการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ดี.ดี.สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุนทรีย์ ไคมิน. (2542). เจตคติกับพฤติกรรมมนุษย์ จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช.
- สุเมธ ดันดีเวชกุล. (2542). การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. ในวันพัฒนา 2542. กรุงเทพมหานคร : กรมพัฒนาชุมชน.กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1.

- ศุภยุทธ์ จุลานนท์. (2549). แนวทางการบริหารประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. เอกสารการบรรยาย วันศุกร์ที่ 24 พฤศจิกายน 2549 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล.(2545). จิตวิทยาการศึกษา(พิมพ์ครั้งที่ 4) . กรุงเทพฯ : เอส ดี เพรส การพิมพ์.
- สุวีพร เอี้ยวถาวร .(2550). การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ : กรณีศึกษาโรงเรียนนวมินทราชูทิศ หอวัง นนทบุรี. การค้นคว้าอิสระปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวัฒน์ นิยมคำ .(2531). ทฤษฎีและการปฏิบัติในการสอนวิทยาศาสตร์ แบบสืบเสาะความรู้. กรุงเทพฯ : บริษัทเจเนอรัลเอดูเคชันเตอร์ จำกัด.
- อธิชัย พันธเสน. (2549). สังเคราะห์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อักษร สวัสดิ์ .(2542). ความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม). : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ .
- อังคณา อ่างทอง. (2545). ความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมการใช้สารฆ่าแมลงในการปลูกผักของเกษตรกร ตำบลแม่ไก่ใหม่ อำเภอดันทราราย จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัญชลี สิงห์สุต. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์) . :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Bloom,B.S.(1956). *Taxonomy of Educational Objectives,Handbook I :Cognitive Domain* New York :David Mckay Company.Inc.
- Good, C.V. (1973).*Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill Book Company.
- Klopfel ,L.E.(1971) .*Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning*. New York : Macmillan.
- Victoria , N.(1989). *Webster s' New World Dictionary of American English*. New York : Prentice Hall.

Wikstrom,S.and R Normann.(1994). **Knowledge & Value new perspective on corporate transformation.** New York : Routledge.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๑๒๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๔ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร

ด้วย นางสาวจันทร์ ปีกกระโด นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและเจตคติ ที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจัน กะเนวัน เป็นประธานที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอขออนุญาตจากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาตและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๑ มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ผดุงชาติ ยงค์

ด้วย นางสาวจันทรา ปีกกระโด นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจักษ์ ตะเนวัน เป็นที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียม ตะทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คีย์ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๔๔๕.๑๑/ว ๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๑ มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ทองจันทร์ หอมเนตร

ด้วย นางสาวฉันทรา ปีกกระโด นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์ เรื่อง ความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่มีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจัน คะเนวัน เป็นที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตำแหน่งงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ที่ ศร ๐๕๔๕.๑๑/ว ๑๕๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนถนนหักพิทยาคม

ด้วย นางสาวจันทรา ปีกกระเถ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจัน คณะวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้น จึงขออนุญาตให้ นางสาวจันทรา ปีกกระเถ ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๓๖๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ด.จระ ค.ในเมือง อ.เมือง

จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเฉลิมพระเกียรติ

ด้วย นางสาวจันทร์หา ปีกกระโด นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจัน คะเนวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ร.ง.พ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑ คို့ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๓๖๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคอนไม้ไฟ

ด้วย นางสาวจันทรา ปีกกระโถ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจัน คณะวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖
โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๔๔๕.๑๑/ว ๓๖๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านเจริญสุข

ด้วย นางสาวจันทรา ปีกกระโด นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน ตะเนวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๑๗/๖

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ตะอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑ คอ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๓๖๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมือง

จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านถาวร

ด้วย นางสาวจันทร์ ปีกกระได นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจัน ทะเนวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ตะฮองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ คหี ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๓๖๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
 ด.จระ ต.ในเมือง อ.เมือง
 จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพนมรุ้ง

ด้วย นางดาวจันทร์ ปีกกระโด นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจัน คณะวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๑๕๖๖

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
 อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๓๖๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านโคกยาง

ด้วย นางสาวจันทรา ปีกกระโด นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

al stu

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๓๖๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมือง

จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน ไทยรัฐวิทยา ๒๖ (บ้านหนองหิน)

ด้วย นางดาวจันทร์ ปีกกระโด นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจัน คณะวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๗๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่องความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1.แบบสอบถามฉบับนี้ศึกษาความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ แบบสอบถาม
แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้กรอกแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความรู้เข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 3 แบบวัดเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับ
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อมูลที่ได้ในการวิจัยในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบใดๆที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อ
นักเรียน จึงขอความอนุเคราะห์จากนักเรียนในการกรอกแบบสอบถามในครั้งนี้

ตอนที่ 1 คุณสมบัติทั่วไปของผู้กรอกแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหน้าข้อความที่มีข้อมูลตรงกับตัวท่าน

1. เพศ ชาย
 หญิง
2. อายุ 12-14 ปี
 15 - 17 ปี
3. ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1
 มัธยมศึกษาปีที่ 2
 มัธยมศึกษาปีที่ 3
4. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจากที่ใด
 โทรทัศน์
 หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสารต่างๆ
 สถานศึกษา (โรงเรียน)
 วิทยุ
 อินเทอร์เน็ต
 อื่นๆ
5. อาชีพของผู้ปกครอง
 รับราชการ
 ก้าขาย
 เกษตรกร
 รับจ้าง
 อื่นๆ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 25 ข้อ
ค่าชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมายกากบาท (X) หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ด้านความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. ข้อใดคือความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงที่สมบูรณ์ที่สุด

- ก. การดำรงชีวิตแบบหุรหราฟุ่มเฟือยตามฐานะที่พึงมีพึงได้
- ข. การดำรงชีวิตอย่างไม่เคอะคร้อนมีความเป็นอยู่อย่างประมาณตน
- ค. การดำรงชีวิตอย่างสงบ สันโดษ ประหยัด อคคอม เพื่อช่วยเหลือเศรษฐกิจของชาติ
- ง. การดำรงชีวิตแบบพึ่งตนเอง ทุกอย่างผลิตใช้เองในครอบครัว ไม่มีการซื้อจากตลาด

2. แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมีลักษณะอย่างไร

- ก. พึ่งพาตนเองและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า
- ข. ใช้เงินทุนจำนวนมากเพื่อความสะดวกสบายในวันหน้า
- ค. ทรัพยากรที่หมดไปแล้วไม่จำเป็นต้องสร้างขึ้นมาทดแทน
- ง. ใช้ทรัพยากรของต่างประเทศเพื่อประหยัดทรัพยากรในประเทศ

3. คำว่า “เส้นทางสายกลาง” ตามแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงการดำเนินชีวิตแบบใด

- ก. รู้จักคำว่า พอดี พอประมาณ
- ข. มุ่งลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้สมดุล
- ค. ประหยัดรายจ่ายให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- ง. ดำเนินชีวิตแบบใดก็ได้ขอเพียงแต่ให้มีความสุข

4. “พอมี พอกิน พอใช้” มีความหมายตรงกับข้อใดมากที่สุด

- ก. การอยู่อย่างพอเพียง ไม่พึ่งพาประเทศใด
- ข. ทฤษฎีใหม่ที่มุ่งพัฒนา การเกษตรและอุตสาหกรรม
- ค. มีกิน มีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หุรหรา
- ง. มีกิน มีอยู่ มีคุณภาพชีวิตที่ดี

ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. หลักการและเงื่อนไขที่เป็นหัวใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เรียกว่า 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือข้อใด

- ก. 3 ห่วงคือ พอกิน พอใช้ พอเพียง , 2 เงื่อนไข คือ ความรู้ คู่ คุณธรรม
- ข. 3 ห่วงคือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน , 2 เงื่อนไขคือ คุณธรรมนำความรู้

- ค. 3 ห่วงคือ ทอประมาณ มีเหตุผล รู้จักให้ , 2 เงื่อนไขคือ มีจริยธรรม มีวิทย์ทัศน์
 ง. 3 ห่วงคือ อยู่เห็น เป็นสุข มีกินมีใช้ , 2 เงื่อนไขคือ มีจริยธรรม มีวิทย์ทัศน์กว้างไกล

6. จุดมุ่งหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างไร

- ก. ชี้แนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ
 ข. เสนอแนะให้เกษตรกรเพิ่มผลผลิตเพื่อการค้าและรายได้ที่มั่นคง
 ค. กระตุ้นให้ประชาชนพัฒนาตนเองให้ก้าวทันกระแสโลกาภิวัตน์
 ง. สอนให้ดำเนินชีวิตอย่างสงบ สันโดษ และเรียบง่าย

7. หลักธรรมในข้อใดตรงกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง

- ก. ขันติ
 ข. สันโดษ
 ค. มัชยสถ์
 ง. มัชฌิมาปฏิปทา

8. อะไรเป็นต้นเหตุการเกิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- ก. บริษัทเงินทุนล้มละลาย
 ข. สงครามอินโดจีน
 ค. ความยากจนของคนรากหญ้า
 ง. การถูกเลิกจ้างงาน การว่างงาน การล้มละลายในวิกฤตการณ์เศรษฐกิจปี พ.ศ 2540

9. “ความมีเหตุผล” ในการดำรงชีวิตตรงกับข้อใด

- ก. รอบคอบรู้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลก
 ข. มีความเพียรพยายาม
 ค. เอื้ออาทรคือเพื่อนร่วมโลก
 ง. ตั้งตนอยู่ในความพอดี

10. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม “คุณธรรม” ในที่นี้ หมายถึงข้อใด

- ก. ทางสายกลาง
 ข. รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง
 ค. ซื่อสัตย์สุจริต เอื้อเฟื้อ
 ง. สันโดษ

11. การนำ “ความรู้” ซึ่งเป็นแก่นไขสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในด้านใดจึงจะเหมาะสมที่สุด
- ทฤษฎีการวางแผน
 - การศึกษาสิ่งแวดล้อม
 - ทฤษฎีการรวมพลัง
 - สังคมและสิ่งแวดล้อม
12. ด้านเปรียบเทียบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นยารักษาโรค ควรจัดเป็นชนิดใด
- ผ่าตัดฝีเอาหนองออก
 - สร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัวคน
 - ปลูกฝีป้องกันฝีตาย
 - วัคซีนป้องกันโรค
13. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้ได้กับคนทุกวัย และทุกศาสนาหรือไม่
- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่สามารถนำไปใช้ได้เพราะเป็นแค่หลักการ
 - ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่สามารถนำไปให้ได้เพราะไม่สอดคล้อง
 - ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้ได้เพราะใช้ได้กับทุกเพศทุกวัย
 - ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ กับคนทุกวัยและทุกศาสนาได้
14. การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้ได้ผลควรเริ่มต้นอย่างไร
- เริ่มต้นที่ตัวเอง ทำความเข้าใจ ยอมรับ และนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
 - เริ่มต้นที่สถาบันครอบครัวเพราะการบริหารและจัดการที่ดีจะทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคง
 - เริ่มต้นที่ผู้นำท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเพราะมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด
 - เริ่มต้นที่รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญโดยกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีการประเมินผล
15. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขัดต่อหลักการทางธุรกิจที่เน้นกำไรหรือไม่
- ขัดแย้งกัน เพราะถ้าพอเพียงจะได้กำไรน้อยในขณะที่คู่แข่งได้กำไรมาก
 - ขัดแย้งกัน เพราะคนจะมีความสัน โคนมกน้อย ไม่พยายามพัฒนาตนเองและเทคโนโลยี
 - ไม่ขัดแย้งกัน เพราะเศรษฐกิจพอเพียงยอมรับการมีกำไรระดับพอประมาณ มีเหตุผล และมีคุณธรรม
 - ไม่ขัดแย้งกัน เพราะเศรษฐกิจพอเพียงจะมีภูมิคุ้มกันที่ดีทำให้ธุรกิจไม่ขาดทุน

16. .ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างไร

- ก. ทำให้เกิดการพัฒนา ฟังพาดตนเอง และฟังพาประเทศอื่น
- ข. ทำให้เกิดการพัฒนา ก้าวหน้าตามยุคโลกาภิวัตน์
- ค. ทำให้เกิดการพัฒนากองเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเดียว เพื่อก้าวสู่การพอเพียง
- ง. ทำให้เกิดการพัฒนา พาครอบครัวอบอุ่น สังคมสันติสุข ถึงเวดล้อมยั่งยืน

ด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ได้

17. การใช้ปุ๋ยเคมีชีวภาพและใช้พืชสมุนไพรแทนสารเคมีตรงกับข้อต่อไปนี้

- ก. ความไม่ประมาท
- ข. ความสมดุลและยั่งยืน
- ค. คุณธรรมและจริยธรรม
- ง. เสริมสร้างคุณภาพคน

18. จากการที่ตัวเราต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆอยู่อย่างรอบด้าน แนวทางที่จะรอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆนั้นข้อใดเหมาะสมมากที่สุด

- ก. ความรู้
- ข. ความมีเหตุมีผล
- ค. ความพอประมาณ
- ง. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

19. การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้ได้ผลควรเริ่มต้นอย่างไร

- ก. เริ่มต้นที่ตัวเอง ทำความเข้าใจ ขอมรับ และนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
- ข. เริ่มต้นที่สถาบันครอบครัวเพราะการบริหารและจัดการที่ดีจะทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคง
- ค. เริ่มต้นที่ผู้นำท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเพราะมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด
- ง. เริ่มต้นที่รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญ โดยกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีการประเมินผล

20 .การพัฒนาเศรษฐกิจ โดยนำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ จะก่อให้เกิดสิ่งใดมากที่สุด

- ก. กระจายรายได้ให้เท่าเทียมกัน
- ข. ส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น
- ค. ช่วยเหลือเกษตรกรในด้านต่างๆ
- ง. สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกด้าน

21. นักเรียนคนใดต่อไปนี้ปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในหัวข้อ “พอประมาณ”

- ก. นงค์ รสนิยมสูง รายได้ต่ำ
- ข. เปิด อ่านหนังสือจนสว่างเมื่อใกล้สอบ
- ค. น้อย เป็นคนประหยัด จนเป็นคนขาดสารอาหาร
- ง. ชมพู ซื้อตรง ไม่โลก และไม่เบียดเบียนผู้อื่น

22. นายสมทรงทำงานในตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งมีเหล่า บุหรี่ การพนัน และอบายมุขต่างจุมกหมาย แต่ นายสมทรงไม่หลง คิด จมจายกับอบายมุขเหล่านั้น เพราะนายสมทรงมีครอบครัวที่อบอุ่นและคอย ดักเตือนอยู่เสมอ แสดงว่านายสมทรง ปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงข้อใด

- ก. ความพอประมาณ
- ข. ความมีเหตุมีผล
- ค. มีคุณธรรม
- ง. ความมีภูมิคุ้มกัน

23. “ชีวิตไม่รอดไม่มีเงินเก็บเลย เพราะการใช้สารเคมีดีดไปมากๆ ไร่แรกก็ไปด้วย เนื่องจากสารพิษ ตกค้างในกระแสดือด เมื่อผลผลิตออกมาจ่ายเป็นค่างา ค่างู๋ย ค่างรักษาตัวเองหมด” จากข้อความนี้ หากเขาใช้วิธีนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ควรหลีกเลี่ยงข้อใด

- ก. รู้จักการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ
- ข. หาแหล่งเงินกู้ยืมอกระบบ
- ค. นอกจากปลูกข้าว ยังเพิ่มการปลูกผัก ปลูกกล้วย ปลูกไม้หวาน
- ง. การลดต้นทุน โดยการศึกษา รู้จักคุณค่าและประโยชน์ของพืชที่ใช้ได้แมลง ศัตรูพืชได้

24. ในยุคกระแสโลกาภิวัตน์ นักเรียนคิดว่าจะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ได้อย่างไร

- ก. คอยฟังพาคคนอื่นเมื่อประสบปัญหา
- ข. รู้จักประมาณตน ไม่ฟุ้งเฟ้อ
- ค. ตามกระแสนิยม อะไรกำลังคั้งก็ทำตาม
- ง. บริจาคเงินให้มากที่สุด เพื่อแสดงให้เห็นว่าเราเป็นคนดี

25. ถ้าประชาชนชาวไทยทุกคนใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตจะเกิดผลดีต่อเศรษฐกิจ ของประชาชาติในข้อใดมากที่สุด

- ก. ลดปัญหาเสพติดและการคอร์รัปชัน
- ข. การลงทุนจากต่างประเทศจะเพิ่มมากขึ้น
- ค. ลดการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยจากต่างประเทศ
- ง. คนส่วนใหญ่จะใช้หลักศาสนาในการดำเนินชีวิต

ตอนที่ 3 แบบวัดเจตคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผู้วิจัยพัฒนาและดัดแปลงจาก “รังสิต โพลล์” (การสำรวจทัศนคติของประชาชนต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง) มหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 15 ข้อ

2. กรุณาทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเห็นและความรู้สึกของนักเรียนลงในช่องระดับนั้นเพียงช่องเดียว

ข้อความ	ระดับเจตคติ				
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศทำให้ประเทศพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว					
2. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น					
3. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาประเทศทุกภาคส่วนและทำให้ประเทศมีเจริญความก้าวหน้าอย่างยั่งยืน					
4. หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากภาคปฏิบัติ สามารถประยุกต์ใช้กับเศรษฐกิจที่ทันสมัย					
5. หลักเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมต่อหลักของธุรกิจที่เน้นกำไร					
6. การนำเครื่องจักรเข้ามาผลิตสินค้าไม่ขัดต่อหลักเศรษฐกิจพอเพียง					
7. การซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย ไม่ขัดต่อหลักเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อความ	ระดับเจตคติ				
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
8. หลักเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ คนมีความ สันโดษ มกน้อย ไม่สนใจผู้อื่น ไม่พยายาม พัฒนาตนเองและเทคโนโลยี.....					
9. หลักเศรษฐกิจพอเพียงเหมาะสำหรับการ แก้ปัญหาทางด้านการเกษตรเท่านั้น.....					
10. การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ต้องอยู่แบบจนๆ ไม่ใช่ขอมแพง ไม่ ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ต้องใช้ควายไถนา.....					
11. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นการ ส่งเสริมภาคเกษตรกรรมเป็นหลักส่วนสาขา อื่น นั้นนำไปปฏิบัติได้ยาก.....					
12. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย นำไปปฏิบัติได้ง่าย.....					
13. การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการ บริหารประเทศทำให้ประชาชนในประเทศ ร่ำรวยเท่ากันทุกคน.....					
14. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่ ทันสมัย เหมาะกับการดำเนินชีวิตของเด็กและ เยาวชนในปัจจุบัน.....					
15. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบประดัง ชีวิตเป็นเศรษฐกิจของคนจน.....					

ภาคผนวก จ**ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบและแบบสอบถาม**

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ตาราง 25 ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (R)
1	.80	.38
2	.80	.88
3	.69	.38
4	.69	.63
5	.56	.63
6	.38	.25
7	.80	.25
8	.75	.25
9	.44	.63
10	.75	.50
11	.63	.50
12	.69	.38
13	.63	.50
14	.50	.75
15	.75	.50
16	.80	.38
17	.50	.50
18	.80	.38
19	.69	.38
20	.56	.38
21	.63	.50
22	.63	.25
23	.75	.50
24	.75	.25
25	.75	.25

ความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.38 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (R) อยู่ระหว่าง 0.25 – 0.88

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ 0.7956

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

		Mean	Std Dev	Cases
1.	A1	1.3333	.8023	30.0
2.	A2	1.4667	.8193	30.0
3.	A3	4.7000	.4661	30.0
4.	A4	4.2000	.4068	30.0
5.	A5	1.8000	.7144	30.0
6.	A6	2.1000	.4026	30.0
7.	A7	4.0667	.2537	30.0
8.	A8	1.7667	.7739	30.0
9.	A9	1.5333	.5074	30.0
10.	A10	1.8000	.6103	30.0
11.	A11	1.9000	.6074	30.0
12.	A12	1.5333	.5074	30.0
13.	A13	1.7667	.5040	30.0
14.	A14	1.3000	.4661	30.0
15.	A15	1.6333	.6687	30.0

Reliability Coefficients 15 items

Alpha = .8157 Standardized item alpha = .7626

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวจันทร์ลา ปีกกระโถ
วันเดือนปีเกิด	20 สิงหาคม 2517
สถานที่เกิด	อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1 หมู่ที่ 15 ตำบลไทยสามัคคี อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31240 โทรศัพท์ 089-6250872
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2534 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองหงส์พิทยาคม อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2538 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2542 ครุศาสตรบัณฑิต สาขาภูมิศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พ.ศ. 2552 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์